

แบบการเสนอเค้าโครงการผลงาน (ระดับชำนาญการพิเศษ)

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมินนางสุรียา สุตสวาท.....

● ตำแหน่งปัจจุบันนักโบราณคดีชำนาญการ.....

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน

ปฏิบัติงานในฐานะนักโบราณคดี กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ ๔ ลพบุรี ทำหน้าที่ กำกับ แนะนำ ตรวจสอบการปฏิบัติงานโดยให้ความรู้ความสามารถประสบการณ์ และความชำนาญสูงในด้านโบราณคดี ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาที่ยาก และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านการปฏิบัติการ

๑. ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางวิชาการโบราณคดี เพื่อสร้างและพัฒนางองค์ความรู้ของชาติจาก แหล่งโบราณคดีหรือโบราณสถานสมัยต่างๆ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานทาง โบราณคดีใช้เป็นข้อมูลในการเผยแพร่ให้ความรู้ อ้างอิง และใช้ประกอบการวางแผนดำเนินงานปกป้องคุ้มครองดูแล รักษา อนุรักษ์และพัฒนามรดกทางศิลปวัฒนธรรม

๒. สำรวจ ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ข้อมูล ประเมินค่า และจัดลำดับความสำคัญของโบราณสถาน แหล่งโบราณคดีในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานตามกระบวนการ หรือเสนอจัดทำ แผนการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน

๓. ดำเนินการสำรวจ ชุดค้นหรือขุดแต่งทางโบราณคดีโบราณสถานหรือแหล่งโบราณคดีตามหลัก วิชาการและมาตรฐานงานโบราณคดี

๔. จัดทำรายงานการขุดค้นหรือขุดแต่งทางโบราณคดีโบราณสถานหรือแหล่งโบราณคดี เพื่อใช้เป็น หลักฐานประกอบการดำเนินงานตามกระบวนการทางวิชาการโบราณคดี และการจัดทำแผนการอนุรักษ์และ พัฒนาแหล่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

๕. จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการบริหาร จัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

๖. ดำเนินการเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางโบราณคดีและมรดกทาง ศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ ทั้งในรูปแบบหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือเทคโนโลยี

๗. ปกป้อง คุ้มครอง ดูแลรักษาโบราณสถาน อนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ แก้เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ด้านการวางแผน

วางแผนหรือร่วมดำเนินการวางแผนการทำงาน ตามนโยบาย แผนการปฏิบัติงาน หรือโครงการของ หน่วยงานระดับกลุ่มงาน สำนักหรือกอง ตลอดจนการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตาม เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

ด้านการ...

ด้านการประสานงาน

๑. สนับสนุนทางด้านวิชาการให้ความร่วมมือ คำแนะนำและประสานงานกับจังหวัด หน่วยงานราชการ
อื่นๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนและประชาชนในการดำเนินงานมรดกทางศิลปวัฒนธรรม รวมทั้ง
ขยายเครือข่ายการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

๒. ประสานงานในการทำงานร่วมกัน โดยมีบทบาทในการให้ความคิดเห็น และคำแนะนำเบื้องต้นแก่
สมาชิกในคณะทำงาน หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่มีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ใน
งานด้านโบราณคดีและศิลปวัฒนธรรม

๓. เสนอข้อคิดเห็นหรือคำแนะนำเบื้องต้นแก่สมาชิกในคณะทำงาน บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

๔. ดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายเพื่อการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติในพื้นที่
รับผิดชอบ

๕. ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

ด้านการบริการ

๑. ให้ความแนะนำและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางโบราณคดี การขึ้นทะเบียนโบราณสถานการ
อนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน แก่สมาชิกในคณะทำงาน บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจ
และความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ในงานด้านโบราณคดี
และอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม

๒. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางโบราณคดีและมรดกทาง
ศิลปวัฒนธรรมแก่สาธารณชน นักเรียน นักศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่ร้องขอ เพื่อสร้างความเข้าใจและความ
ร่วมมือในการดำเนินงานทางโบราณคดี งานอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน

● **ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง** นักโบราณคดีชำนาญการพิเศษ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง ปฏิบัติงานในฐานะนักโบราณคดีชำนาญการพิเศษ
กลุ่มวิจัยและพัฒนาทางโบราณคดี กองโบราณคดี ซึ่งต้องทำหน้าที่ กำกับ แนะนำ ตรวจสอบการปฏิบัติงานโดยใช้
ความรู้ความสามารถประสบการณ์ และความชำนาญสูงทางด้านโบราณคดี ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ไข
ปัญหาที่ยาก และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่างๆ ดังนี้

๑. ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางวิชาการโบราณคดี เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ของชาติจาก
แหล่งโบราณคดีหรือโบราณสถานสมัยต่างๆ รวมทั้งการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานทางโบราณคดีใช้เป็นข้อมูล
ในการเผยแพร่ให้ความรู้ อ้างอิง และใช้ประกอบการวางแผนดำเนินงานปกป้องคุ้มครอง ดูแลรักษา อนุรักษ์และพัฒนา
มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

๒. ควบคุมและดำเนินการสำรวจ ขุดค้นหรือขุดแต่งทางโบราณคดีโบราณสถานหรือแหล่งโบราณคดี
ตามหลักวิชาการและมาตรฐานงานโบราณคดี

๓. สำรวจ ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ข้อมูล ประเมินค่า โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุจากแหล่งโบราณคดีและ
โบราณสถาน ตลอดจนการจัดลำดับความสำคัญของโบราณสถาน เพื่อประโยชน์ในการประกาศขึ้นทะเบียน
โบราณสถาน และการดำเนินงานอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน

๔. จัดทำรายงานการขุดค้นหรือขุดแต่งทางโบราณคดีโบราณสถานหรือแหล่งโบราณคดี รวมทั้ง
ตรวจสอบรายงานการขุดค้นหรือขุดแต่งทางโบราณคดีโบราณสถานหรือแหล่งโบราณคดี...เพื่อใช้เป็นหลักฐาน
ประกอบการดำเนินงานตามกระบวนการทางวิชาการโบราณคดี และการจัดทำแผนการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่ง
มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

๕. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานทางวิชาการโบราณคดี เพื่อให้เป็นมาตรฐานและพัฒนางานทางวิชาการด้านโบราณคดี

๖. จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการบริหารจัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

๗. ดำเนินการเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางโบราณคดีและมรดกทางศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ ทั้งในรูปแบบของหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน

๘. ปกป้อง คุ้มครอง ดูแลรักษาโบราณสถาน อนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานและแหล่งโบราณคดีตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ แก้เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ด้านการวางแผน

วางแผนหรือร่วมดำเนินการวางแผนการทำงาน ตามนโยบาย แผนการปฏิบัติงาน หรือโครงการของหน่วยงานระดับกลุ่มงาน สำนักหรือกอง ตลอดจนการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

ด้านการประสานงาน

๑. สนับสนุนทางด้านวิชาการให้ความร่วมมือ คำแนะนำและประสานงานกับจังหวัด หน่วยงานราชการอื่นๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนและประชาชนในการดำเนินงานมรดกทางศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งขยายเครือข่ายการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

๒. ประสานงานในการทำงานร่วมกัน โดยมีบทบาทในการให้ความคิดเห็น และคำแนะนำเบื้องต้นแก่สมาชิกในคณะทำงาน หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่มีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ในงานด้านโบราณคดีและศิลปวัฒนธรรม

๓. เสนอข้อคิดเห็นหรือคำแนะนำเบื้องต้นแก่สมาชิกในคณะทำงาน บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

๔. ดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายเพื่อการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

๕. ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

ด้านการบริการ

๑. รวบรวมและให้บริการความรู้ด้านโบราณสถาน แหล่งโบราณคดี และมรดกทางศิลปวัฒนธรรม และเผยแพร่ข้อมูลด้านวิชาการโบราณคดี มรดกทางศิลปวัฒนธรรม และทะเบียนโบราณสถานแก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่ร้องขอ เพื่อให้บริการข้อมูลองค์ความรู้ หรือตอบข้อซักถามประกอบการดำเนินงานต่างๆ ที่เป็นประโยชน์

๒. ให้ความแนะนำและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางโบราณคดี การขึ้นทะเบียนโบราณสถานการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน แก่สมาชิกในคณะทำงาน บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ในงานด้านโบราณคดีและอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม

๓. ตอบปัญหา ชี้แจง ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคการขุดค้น หรือการปฏิบัติงานต่างๆให้กับคณะทำงาน เพื่อให้การขุดค้นทางโบราณคดีเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและมีประสิทธิภาพ

๔. ฝึกอบรมและให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานทางโบราณคดีเพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (เรียงลำดับตามความดีเด่น หรือความสำคัญ)
ผลงาน ลำดับที่๑.....

๑. เรื่อง รูปแบบสถาปัตยกรรมและประโยชน์ใช้สอย โบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ตำบลท่าหิน อำเภอเมืองฯ จังหวัดลพบุรี : ผลการวิเคราะห์จากหลักฐานทางโบราณคดี

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ ปีพ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

“รูปแบบสถาปัตยกรรมและประโยชน์ใช้สอย โบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ตำบลท่าหิน อำเภอเมืองฯ จังหวัดลพบุรี : ผลการวิเคราะห์จากหลักฐานทางโบราณคดี” เป็นการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์และวิจัยทางวิชาการโบราณคดี โดยนำกระบวนการศึกษาทางด้านโบราณคดีมาเป็นหลักในการเก็บ รวบรวมข้อมูลหลักฐาน นำมาวิเคราะห์ร่วมกับแนวทางการศึกษาทางประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมและ ประวัติศาสตร์ศิลปะ เพื่อให้สามารถอธิบายถึงการเข้ามาใช้ประโยชน์พื้นที่จากข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับ กิจกรรมต่าง ๆ มนุษย์ในอดีตที่ยังคงหลงเหลืออยู่ภายในบริเวณพื้นที่โบราณสถานสำคัญของเมืองลพบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ ที่มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายจนถึงปัจจุบัน รวมถึงรายละเอียดของ รูปแบบ ลักษณะทางสถาปัตยกรรม และองค์ประกอบต่างๆภายในพื้นที่โบราณสถาน ตลอดจนการกำหนดอายุ ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงภาพรวมของลำดับพัฒนาการและการใช้สอยประโยชน์พื้นที่โบราณสถาน จึงต้องอาศัยความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในการขั้นตอนการศึกษาเก็บรวบรวมหลักฐานวิธีการขุดแต่งและเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากโบราณวัตถุประเภทต่างๆและร่องรอยหลักฐานทางด้านสถาปัตยกรรมที่ยังคงหลงเหลืออยู่ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาแปลความเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สอยพื้นที่บริเวณนี้ ตามหลักวิชาการโบราณคดี ร่วมกับความรู้ในศาสตร์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูตเป็นโบราณสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งของเมืองลพบุรี ซึ่งเปรียบเสมือนราชธานีแห่งที่ ๒ ของสยามในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช จึงมีหลักฐานเอกสารทาง ประวัติศาสตร์ของชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามายังกรุงศรีอยุธยาและลพบุรี (ลพบุรี) ในรูปแบบของจดหมายเหตุหรือ บันทึกการเดินทางของคณะทูต บาทหลวง ทหาร และพ่อค้าที่เดินทางเข้ามายังกรุงศรีอยุธยาที่ได้กล่าวถึงสถานที่ตั้ง ลักษณะและสภาพภายในบริเวณพระยาวิไชเยนทร์และบ้านพักรับรองคณะราชทูต นอกจากนี้ยังมีปรากฏอยู่ในแผนที่ของลพบุรี (ลพบุรี) แผนที่ซึ่งจัดทำขึ้นในช่วงเวลาร่วมสมัยอยุธยาในรัชสมัยพระนารายณ์มหาราชและแผนที่ซึ่งจัดทำและพิมพ์เผยแพร่ในชั้นหลัง อีกทั้งก็ได้มีการกล่าวถึงสภาพของบ้านวิชาเยนทร์ในสมัยรัตนโกสินทร์ เช่น เอกสารร่วมสมัยเดียวกันกับรัชสมัยของรัชกาลที่ ๔ และรัชกาลที่ ๖ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์...จึงต้องนำวิธีการศึกษา ทางประวัติศาสตร์มาช่วยในการวิเคราะห์เรื่องประวัติความสำคัญของสถานที่ สภาพของอาคาร และการตกแต่ง สถานที่สำหรับการใช้เป็นบ้านพักรับรองคณะทูตจากฝรั่งเศส รวมถึงหลักฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถาน บ้านหลวงรับราชทูต-บ้านวิชาเยนทร์ที่ยังคงหลงเหลืออยู่ มีรูปแบบและลักษณะหลายประการที่สะท้อนให้เห็นถึง

รูปแบบสถาปัตยกรรมที่ได้รับความนิยมในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์... ดังนั้นจึงต้องอาศัยความรู้ในการศึกษาวิเคราะห์ทางด้านสถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์ศิลปะ... เข้ามาช่วยทบทวนวิเคราะห์กับผลการศึกษาทางโบราณคดีเพื่อช่วยอธิบายถึงการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับภาพรวมของการใช้สอยพื้นที่และลำดับพัฒนาการของโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้าน) อย่างครอบคลุมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

“รูปแบบสถาปัตยกรรมและประโยชน์ใช้สอย โบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ตำบลท่าหิน อำเภอเมืองฯ จังหวัดลพบุรี : ผลการวิเคราะห์จากหลักฐานทางโบราณคดี” เป็นเอกสารนำเสนอผลจากการศึกษาทางวิชาการโบราณคดี โดยการรวบรวมข้อมูลจากผลการดำเนินงานทางโบราณคดี ตามโครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ตำบลท่าหิน อำเภอเมืองฯ จังหวัดลพบุรี ระยะเวลาที่ ๑-๓ ปีงบประมาณพ.ศ.๒๕๖๓ และพ.ศ.๒๕๖๔ และนำมาทำการวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีที่พบจากการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวร่วมกับข้อมูลประวัติและผลการดำเนินงานศึกษาทางโบราณคดีและการดำเนินงานอนุรักษ์ที่ผ่านมา รวมทั้งนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และประวัติศาสตร์ศิลปะ เพื่ออธิบายถึงลักษณะกิจกรรมหรือการใช้ประโยชน์พื้นที่โบราณสถานในอดีต รายละเอียดของอาคาร สิ่งก่อสร้างที่เป็นองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม อันจะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการวางผัง รูปแบบ ลักษณะของสิ่งก่อสร้างภายในโบราณสถาน และภาพรวมของลำดับพัฒนาการของการใช้สอยประโยชน์อาคารและองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมจากการวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีที่พบภายในโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

๑. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากหลักฐานเอกสารต่างๆ อาทิเช่น รายงานการสำรวจ รายงานการขุดค้น หรือ การขุดแต่งทางโบราณคดี หนังสือ บทความ สารนิพนธ์ รายงานการศึกษาวิจัย ภาพถ่ายทางอากาศ ผังบริเวณที่ได้จากการสำรวจและเตรียมการเพื่อการขุดค้นและขุดแต่งโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) เอกสารทางประวัติศาสตร์ เช่น บันทึกการเดินทางของชาวต่างชาติโดยเฉพาะในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (ชาวฝรั่งเศส, ชาวเปอร์เซีย) ที่เดินทางเข้ามายังกรุงศรีอยุธยาและลพบุรี เช่น สำเนาอักษรียุสลัยมาน (The Ship of Sulaiman) ซึ่งเป็นบันทึกของ อิบน์ มุฮัมหมัด อิบรอฮีม มุฮัมหมัดรอบี (Ibn Muhammad Ibrahim Muhammad Rabi) อาลักษณ์คณะราชทูตเปอร์เซียของกษัตริย์ยุสลัยมานแห่งราชวงศ์ซาฟาวีแห่งอิหร่านที่เดินทางเข้ามาในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช จดหมายรายวัน การเดินทางไปสู่ประเทศสยาม (ค.ศ.๑๖๘๕-๑๖๘๖) ของบาทหลวง เดอ ชัวซีย์ จดหมายเหตุการณ์เดินทางสู่ประเทศสยาม ครั้งที่ ๑ และจดหมายเหตุการณ์เดินทางครั้งที่ ๒ ของบาทหลวงตาซาร์ด เป็นต้น เอกสารทางประวัติศาสตร์ของไทย ซึ่งเป็นการชำระในชั้นหลังหรือในสมัยรัตนโกสินทร์ เช่น พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา รวมทั้งเอกสารทางประวัติศาสตร์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งและสภาพของโบราณสถานในเวลาร่วมสมัยเดียวกัน อย่างเช่น “ชุมนุมพระราชอาถวิลในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว”... หรือเอกสารที่มีลักษณะเป็นบันทึกการเดินทาง “เสด็จตรวจการณ์คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๕๕-๒๔๖๐” ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส” รวมทั้งข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และประวัติศาสตร์ศิลปะ ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประวัติการศึกษาและการดำเนินงานทางโบราณคดี ประวัติการดำเนินงานอนุรักษ์โบราณสถานที่ผ่านมาก่อนที่จะมีการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ตำบลท่าหิน อำเภอเมืองฯ จังหวัดลพบุรี ระยะเวลาที่ ๑-๓ ปีงบประมาณพ.ศ.๒๕๖๓ และพ.ศ.๒๕๖๔ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ร่วมกับหลักฐานทางโบราณคดี

๒. การสำรวจ...

๒. การสำรวจทางโบราณคดีเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และตรวจสอบหลักฐานเพิ่มเติมเกี่ยวกับตำแหน่งที่ตั้งโบราณสถาน ลักษณะทางกายภาพของอาคารและองค์ประกอบต่างๆทางสถาปัตยกรรมที่พบภายหลังจากการดำเนินการขุดแต่งโบราณสถานตามโครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน บ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ตำบลท่าหิน อำเภอเมืองฯ จังหวัดลพบุรี ระยะเวลา ๑-๒

๓. การดำเนินการขุดแต่งโบราณสถานบริเวณสิ่งก่อสร้างที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ทางทิศตะวันตกของโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต(บ้านวิชาเยนทร์) และสิ่งก่อสร้างที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ส่วนกลาง(อาคารโบสถ์ริสต์ และพื้นที่โดยรอบ) ตามโครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ตำบลท่าหิน อำเภอเมืองฯ จังหวัดลพบุรี ระยะเวลา ๓. เพื่อรวบรวมหลักฐานทางโบราณคดีที่ฝังจมอยู่ในดินทั้งที่เป็นโบราณวัตถุ โบราณสถาน และร่องรอยกิจกรรมของมนุษย์ด้วยวิธีการขุดแต่งและเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการโบราณคดี เพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์และแปลความ

๔. นำหลักฐานทางโบราณคดีที่ได้มาจากวิธีการขุดแต่งและเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการโบราณคดี ในโครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ตำบลท่าหิน อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ระยะเวลา ๑-๓ ปีงบประมาณพ.ศ.๒๕๖๓ และพ.ศ.๒๕๖๔ มาทำการศึกษาวิเคราะห์และศึกษาเปรียบเทียบเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเภท ชนิด ลักษณะรูปแบบ และปริมาณของโบราณวัตถุที่พบ รวมทั้งรายละเอียดของรูปแบบ ลักษณะทางสถาปัตยกรรม การวิเคราะห์แผนผังที่ตั้งของอาคารและองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม โดยใช้แนวทางการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และประวัติศาสตร์ศิลปะมาร่วมในการวิเคราะห์สภาพโบราณสถานและโบราณวัตถุที่พบภายหลังจากการขุดแต่งทางโบราณคดีเพื่อทำให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเข้ามาใช้สอยประโยชน์พื้นที่ภายในบริเวณโบราณสถาน

๕. สรุปเนื้อหาเรื่องราวจากผลการศึกษาวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีร่วมกับร่วมกับแนวทาง การศึกษาทางประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์ศิลปะ เพื่ออธิบายถึงลำดับพัฒนาการและการใช้สอยประโยชน์พื้นที่โบราณสถาน ลำดับพัฒนาการของอาคารและสิ่งก่อสร้างซึ่งเป็นองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม และจัดทำเอกสารเพื่อนำเสนอองค์ความรู้ทางโบราณคดี.....เรื่อง “รูปแบบสถาปัตยกรรม และประโยชน์ใช้สอยโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ตำบลท่าหิน อำเภอเมืองฯ จังหวัดลพบุรี : ผลการวิเคราะห์จากหลักฐานทางโบราณคดี”..... ซึ่งสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการสันนิษฐานรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของอาคารต่างๆภายในโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ข้อมูลประกอบการวางแผนเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาเพื่อการเพิ่มศักยภาพและการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทางมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน และสามารถนำไปจัดพิมพ์เป็นหนังสือหรือเอกสารเผยแพร่สู่สาธารณชน การจัดทำนิทรรศการ การจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่ง่ายต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าความสำคัญของโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ซึ่งเป็นโบราณสำคัญของเมืองลพบุรี และเป็นโบราณสถานสำคัญระดับชาติ เนื่องจากโดยประวัติของพื้นที่นี้เป็นบ้านพักหรือทำเนียบของเจ้าพระยาวิชาเยนทร์ (คอนสแตนติน ฟอลคอน) รวมทั้งเป็นสถานที่หรือเรือนพักรับรองคณะราชทูตจากฝรั่งเศสที่เดินทางมาเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีกับสยาม (กรุงศรีอยุธยา) ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชถึงสองครั้งด้วยกัน

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๑. สามารถรวบรวมข้อมูลและสรุปผลการวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีจากการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ตำบลท่าหิน อำเภอมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ระยะเวลาที่ ๑-๓ ประจำปีงบประมาณพ.ศ.๒๕๖๓ และพ.ศ.๒๕๖๔ จัดทำเป็นเอกสาร เรื่อง "รูปแบบสถาปัตยกรรมและประโยชน์ใช้สอย โบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ตำบลท่าหิน อำเภอมืองลพบุรี...ผลการวิเคราะห์จากหลักฐานทางโบราณคดี"

๒. มีองค์ความรู้ทางโบราณคดีเพิ่มเติมที่จะสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการสันนิษฐานรูปแบบทางสถาปัตยกรรม เพื่อจัดทำแบบจำลอง นิทรรศการ หรือป้ายสื่อการเรียนรู้...รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน...เพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวให้แก่เรียนรู้โบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต(บ้านวิชาเยนทร์)

๓. มีองค์ความรู้เพิ่มเติมสำหรับการบริหารจัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

๔. ...สามารถรวบรวมข้อมูลหลักฐานทางโบราณคดีที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ซึ่งจากประวัติดำเนินงานทางโบราณคดีที่ผ่านมาได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการศึกษาดินชั้นดินทับถมทางโบราณคดีว่ามีการเข้ามาใช้สอยประโยชน์พื้นที่ในบริเวณนี้มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ สมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ ทวารวดี ลพบุรี อยุธยา เช่นเดียวกับผลการวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีจากการดำเนินงานทางโบราณคดีตามโครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ระยะเวลาที่ ๑-๓ ปีพ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๔ และผลจากการวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของอาคารและองค์ประกอบต่างๆที่ยังหลงเหลือในปัจจุบัน สามารถแบ่งพื้นที่บ้านหลวงรับราชทูต(บ้านวิชาเยนทร์) สามารถแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่

๑. กลุ่มสิ่งก่อสร้างที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ทางด้านตะวันตก เป็นกลุ่มอาคารที่มีลักษณะทางรูปแบบที่ได้รับอิทธิพลศิลปสถาปัตยกรรมแบบอินโด-เปอร์เซีย ซึ่งมีมาก่อนที่พระยาวิชาเยนทร์จะเข้ามาใช้พื้นที่บริเวณนี้ และมีการก่อสร้างอาคารเพิ่มเติมและปรับปรุงพื้นที่เพื่อใช้เป็นท่าเทียบ ที่พักอาศัย และใช้ในการรับรองคณะราชทูตฝรั่งเศสที่มาเจริญสัมพันธไมตรีกับสยาม ครั้งที่ ๑ นำโดย ม.เซอวาลิเอร์ เดอ โชมองต์ ในช่วงก่อนพ.ศ. ๒๒๒๖-พ.ศ.๒๒๒๘

๒. กลุ่มสิ่งก่อสร้างที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ส่วนกลาง ได้แก่ บริเวณพื้นที่ลานด้านหน้าของโบสถ์คริสต์ *นอเตรอดาม เดอ ลอแรตต์* (Notre-Dame de Laurette) โบสถ์คริสต์ ลานประดิษฐานพระมหากวางเขน และกำแพงแก้วทางทิศเหนือและตะวันออกของโบสถ์คริสต์ อาคารโบสถ์คริสต์คงเริ่มสร้างขึ้นในคราวเดียวกับที่พระยาวิชาเยนทร์จะเข้ามาปรับปรุงพื้นที่และก่อสร้างอาคารเพิ่มเติมในพื้นที่ทางด้านตะวันตกเพื่อใช้ในการรับรองคณะราชทูตฝรั่งเศสที่มาเจริญสัมพันธไมตรีกับสยาม ครั้งที่ ๑ นำโดย เซอวาลิเอร์ เดอ โชมองต์ (พ.ศ. ๒๒๒๖-๒๒๒๘) และต่อมามีการประดับตกแต่งอาคารโบสถ์คริสต์จนแล้วเสร็จในช่วงเวลาที่คณะราชทูตจากฝรั่งเศสนำโดย ม. เดอ ลา ลูแบร์ (de la Loubère) กับเซเบเรต์ (Seberet) เดินทางเข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีกับสยาม ครั้งที่ ๒ และเข้าร่วมในพิธีฉลองโบสถ์ (พ.ศ.๒๒๓๐)

๓. กลุ่มสิ่งก่อสร้าง...

๓. กลุ่มสิ่งก่อสร้างที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ทางด้านตะวันออก หรือกลุ่มสิ่งก่อสร้างเพื่อใช้เป็นสถานที่รับรองคณะราชทูตฝรั่งเศสที่มาเจริญสัมพันธไมตรีกับสยาม ครั้งที่ ๒ นำโดย เซเบเรต์ และเดอลาตูแบร์ (พ.ศ. ๒๒๒๘-๒๒๓๑) เป็นพื้นที่ส่วนขยายต่อจากกลุ่มสิ่งก่อสร้างที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ทางด้านทิศตะวันตก (บ้านวิชาเยนทร์-ทำเนียบของฟอลคอน) และบริเวณพื้นที่ส่วนกลาง (อาคารโบสถ์คริสต์)

ผลการศึกษาหลักฐานทางโบราณคดี ร่วมกับหลักฐานเชิงวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ทางสถาปัตยกรรมที่ได้มีการสำรวจรายละเอียดรูปแบบสถาปัตยกรรมของโบราณสถานในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ แสดงให้เห็นถึงลำดับพัฒนาการและการใช้สอยพื้นที่ภายในโบราณบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) เริ่มขึ้นจากบ้านหลังใหญ่ทางฝั่งตะวันตกซึ่งยังคงปรากฏหลักฐานของสถาปัตยกรรมแบบอินโด-เปอร์เซียให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งสันนิษฐานว่าเคยเป็นบ้านของคหบดีหรือพ่อค้าชาวเปอร์เซียมาก่อน พ.ศ. ๒๒๒๖ โดยในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. ๒๒๒๖-๒๒๒๘ พระยาวิไชเยนทร์ ได้เข้ามาปรับปรุงพื้นที่ซึ่งมีอาคารหรือสิ่งก่อสร้างเดิม ที่มีรูปแบบตามที่ได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมอินโด-เปอร์เซีย เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการรับรองหรือเป็นที่พำนักของคณะทูต ผู้แทนของพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ แห่งฝรั่งเศส โดยปรับปรุงบ้านหลังใหญ่(อาคารหมายเลข ๑) เพื่อใช้ที่พักรับรอง ซึ่งคงมีการแบ่งพื้นที่เป็นที่พำนักอาศัยของตนเองด้วย เนื่องจากสถานที่ตั้งของบ้านนี้อยู่ไม่ไกลจากพระนารายณ์ราชวังนิเวศน์ จึงมีความสะดวกในการเดินทางไปเข้าเฝ้าเพื่อปฏิบัติราชการและงานต่างๆ โดยในพุทธศักราช ๒๒๒๘ ทางราชสำนักกรุงศรีอยุธยาได้ใช้บ้านวิชาเยนทร์เป็นที่รับรองคณะราชทูตฝรั่งเศส ซึ่งนำโดย เชอวาลิเอร์ เดอ โชมองต์ (Alexandre, Chevalier de Chaumont) ที่เดินทางมาเจริญสัมพันธไมตรี และเดินทางขึ้นมาเฝ้าสมเด็จพระนารายณ์มหาราชที่เมืองลเว้ ในช่วงระยะเวลานั้นอาคารโบสถ์คริสต์ หรือ โบสถ์นอเตรอดาม เดอ ลอแรตต์ (Notre-Dame de Laurette) สร้างเสร็จพอใช้งานได้แล้ว ท่านราชทูต เดอ โชมองต์ จึงได้ใช้โบสถ์หลังนี้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาตลอดช่วงเวลาที่คณะทูตพำนักอยู่ที่ลพบุรี ในช่วงเดียวกันนี้มีการต่อเติมอาคารหลังใหญ่ การปรับปรุงและก่อสร้างอาคารเพื่อเพิ่มเติมพื้นที่ใช้สอย เพื่อให้เพียงพอแก่การรับรองผู้ติดตามคณะราชทูต ส่วนการดำเนินงานก่อสร้างกลุ่มอาคารที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ทางด้านตะวันออก การตกแต่งโบสถ์นอเตรอดาม เดอ ลอแรตต์ การก่อสร้างเขตพัทธสีมาล้อมรอบอาคารโบสถ์คริสต์ และการสร้างแท่นประดิษฐานพระมหากางเขนทำด้วยศิลาบริเวณด้านหน้าโบสถ์คงแล้วเสร็จสมบูรณ์ประมาณปีพุทธศักราช ๒๒๓๑ ซึ่งผลการดำเนินงานทางโบราณคดีตามโครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ตำบลท่าหิน อำเภอมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ระยะเวลาที่ ๑-๓ ได้ให้ข้อมูลสนับสนุนการอธิบายลำดับพัฒนาการของการใช้สอยพื้นที่โบราณสถานว่า ในช่วงระยะที่ ๑ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาก่อน พ.ศ. ๒๒๒๖ พบกลุ่มสิ่งก่อสร้างที่อยู่ร่วมสมัยเวลาดังกล่าว คือ อาคารหมายเลข ๑ อาคารหลักทางด้านหน้าของกลุ่มสิ่งก่อสร้างที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ทางด้านตะวันตก อาคารหมายเลข ๑๒ พบว่ามีการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ภายในอาคารและการใช้เป็นสถานที่อาบน้ำ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม “โรงอาบน้ำ” ซึ่งมักจะสร้างอยู่ตามที่พักอาศัยของขุนนางและคหบดีชาวเปอร์เซีย (ตามขนบธรรมเนียมของโลกมุสลิม) อาคารหมายเลข ๑๔ ไกล้มกำแพงบ้านทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ อาคารหมายเลข ๑ อาคารหมายเลข ๒ อาคารหมายเลข ๑๒ และอาคารหมายเลข ๑๓ มีช่องประตูโค้งแหลมตามที่ได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมแบบอินโด-เปอร์เซีย สันนิษฐานว่าเป็นสิ่งก่อสร้างที่มีอยู่เดิมก่อนที่จะมีการเข้ามาปรับปรุงและต่อเติมบ้านเพื่อเตรียมรับคณะราชทูตจากฝรั่งเศสที่เดินทางมาเจริญสัมพันธไมตรีกับสยาม ในครั้งที่ ๑ เมื่อพ.ศ. ๒๒๒๘ นอกจากนี้ผลการขุดแต่งยังได้พบข้อมูลว่ามีบ่อน้ำใกล้กับน้ำประปาทางทิศตะวันตก

เจียงเหนือของอาคารหมายเลข ๑๓ และบ่อน้ำทรงกลมทางมุมตะวันตกเฉียงใต้ของดงเก็บน้ำทางทิศตะวันตกของโบสถ์คริสต์ คงเป็นการสำรองน้ำไว้ใช้ภายในบ้าน เพื่อรองรับน้ำใช้ใน “ฤดูน้ำลด” บริเวณเมืองลพบุรีซึ่งกินเวลา ๔-๕ เดือน ซึ่งเมื่อสมเด็จพระนารายณ์ทรงครองราชย์(พ.ศ.๒๒๑๙) แล้วประมาณ ๑๑ ปี จึงทรงโปรดให้สร้างพระนารายณ์ราชนิเวศน์ และมีความจำเป็นต้องนำระบบน้ำประปามาใช้ ณ พระนารายณ์ราชนิเวศน์เพื่อแก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำใช้บริเวณเมืองลพบุรี ระบบประปານี้คงจะพัฒนาขึ้นในระหว่างพ.ศ. ๒๒๑๙-๒๒๒๘ และก็คงมีการเชื่อมโยงระบบน้ำประปายังบริเวณสถานที่ซึ่งเตรียมการปรับปรุงเป็นบ้านพักหรือทำเนียบของพลคอน ซึ่งเป็นบ้านของขุนนางสำคัญ รวมทั้งเพื่อเตรียมการรองรับคณะทูตจากฝรั่งเศสซึ่งเป็นแขกบ้านแขกเมืองด้วย ดังนั้นจึงมีการปรับปรุงระบบการกักเก็บน้ำไว้ในถังเก็บน้ำซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณที่เคยเป็นแหล่งเก็บน้ำของบ้านอยู่แต่เดิมและเชื่อมโยงด้วยการแนวท่อน้ำดินเผาไปยังบ่อน้ำ อ่างน้ำ รวมทั้งตามจุดที่ต้องการใช้สอยภายในบริเวณต่างๆ ของบ้าน ต่อมาในระยะที่ ๒ (ระหว่างพ.ศ. ๒๒๒๖- ปลาย พ.ศ. ๒๒๒๘) เป็นระยะเวลาที่พระยาวิไชยยทรีได้เข้ามาปรับปรุง อาคารหมายเลข ๑ (ทำเนียบและบ้านพักของพลคอน) ซึ่งมีข้อมูลจากวิเคราะห์รูปแบบทางด้านสถาปัตยกรรมมาสนับสนุนว่ามีการปรับปรุงบ้านดังที่พบว่ามีการก่ออิฐปิดอุดช่องประตูหน้าต่างทางด้านทิศตะวันตกและทิศเหนือ มีการต่อเติมพื้นที่ทางด้านทิศเหนือเป็นพื้นที่ใช้สอยที่มีการแยกสัดส่วนออกจากอาคารหมายเลข ๑๓ และอาคารหมายเลข ๑๔ และพบว่าบริเวณทางด้านทิศตะวันออกของห้องทางด้านทิศเหนือของอาคารหมายเลข ๑ และทางด้านท้ายของอาคารหมายเลข ๒ มีการทำเป็นทางเดินปูด้วยอิฐเชื่อมไปทางทิศเหนือเพื่อไปยังอาคารหมายเลข ๑๓ และมีทางเดินแยกไปทางทิศตะวันออกเพื่อไปยังทางเข้าด้านหน้า(ทางทิศตะวันตก) ของอาคารโบสถ์คริสต์ อาคารหมายเลข ๓ มีการก่อสร้างต่อเติมให้อยู่ในแนวแกนเดียวกับอาคารหมายเลข ๒ ในลักษณะเป็นอาคารปีกตะวันตกและอาคารปีกตะวันออก และมีพื้นที่ใช้สอยร่วมกันระหว่างอาคารทั้งสอง ดังได้พบหลักฐานว่ามีการยกระดับพื้นและก่ออิฐเชื่อมระหว่างอาคารหมายเลข ๒ และอาคารหมายเลข ๓ และคาดพื้นปูน จึงทำให้เกิดพื้นที่ใช้สอยระหว่างอาคารทั้งสอง (อาคารหมายเลข ๒ ด้านล่างใช้สอยเป็นห้องใต้ดินสำหรับเก็บสิ่งของที่มีน้ำหนักมาก ส่วนชั้นบนคงมีการใช้งานเป็นเรือนเลี้ยงรับรอง) อาคารหมายเลข ๓ คงใช้ที่พักรับรองบางส่วนสำหรับผู้ติดตาม) อาคารหมายเลข ๑๓ คงเป็นอาคารที่มีมาแต่เดิม พบว่ามีห้องใต้ดินในลักษณะของการใช้งานเป็นที่เก็บของ อาจจะมีห้องเก็บเสบียงต่างๆ หรือ โกดังสินค้า (คลังเก็บของ) ในลักษณะเดียวกับห้องใต้ดินของอาคารหมายเลข ๒ แต่จะแตกต่างกันในการปรับพื้นที่ใช้สอยอาคารหมายเลข ๒ เพื่อเตรียมการรับรองคณะราชทูตจากฝรั่งเศสที่เดินทางเข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีกับสยามในครั้งที่ ๑ เมื่อพ.ศ.๒๒๒๘ เนื่องจากทางเข้าสู่บริเวณชั้นบนของอาคารหมายเลข ๒ จะมีบันไดอยู่บริเวณด้านหน้าบ้าน และมีการต่อเติมบันไดด้านข้างทางทิศตะวันออกและเพิ่มพื้นที่ใช้สอยระหว่างอาคาร คงใช้เป็นพื้นที่รับรองและต้อนรับแขก นอกจากนี้ก็ได้สร้างโบสถ์นอctrอะตาม เดอ ลอแรตต์ (Notre-Dame de Laurette)หรือ อาคารโบสถ์คริสต์ (อาคารหมายเลข ๑๐) ซึ่งผลจากการขุดแต่งทางโบราณคดีพบหลักฐานเพิ่มเติมว่ามีทางเดินปูพื้นด้วยอิฐรอบโบสถ์ และมีแนวทางเดินจากทางด้านตะวันตกของอาคารโบสถ์คริสต์ไปเชื่อมต่อกับแนวทางเดินปูพื้นด้วยอิฐที่มาจากอาคารหมายเลข ๑ (ทำเนียบ-บ้านพักของพลคอน)และอาคารหมายเลข ๒ นอกจากนี้ก็พบหลักฐานทางโบราณคดีว่ามีการตกแต่งภายในบ้านหรือการปรับภูมิทัศน์ด้วยการจัดทำน้ำพุทั้งภายในและภายนอกอาคาร มีการก่ออิฐเป็นกรอบในผังรูปสี่เหลี่ยมเพื่อแสดงขอบเขตเพื่อไว้ปลูกต้นไม้ในลักษณะของสวนบริเวณด้านข้างของทางเดินที่เชื่อมต่อระหว่างอาคาร รวมถึงแนวทางเดินปูพื้นด้วยอิฐจากประตูหน้าบ้านผ่านลานหน้าบ้านมายังบันไดทางขึ้น-ลงอาคารหลัก

ของพื้นที่...

ของพื้นที่ทางด้านทิศตะวันตก(อาคารหมายเลข ๑) และพบแนวทางเดินปูพื้นด้วยอิฐเชื่อมบันไดทางขึ้น-ลงบริเวณลานทางด้านทิศใต้ของอาคารโบสถ์คริสต์มายังลานที่มีแท่นประดิษฐานพระมหากางเขน ต่อมาในระยะที่ ๓ ระหว่าง พ.ศ.๒๒๒๘-๒๒๓๐ เป็นช่วงเวลาที่มีการก่อสร้างบ้านหลวงรับราชทูตทางฝั่งตะวันออก รวมถึงการตกแต่งโบสถ์นอกระดอม เดอ ลอแรตต์ การสร้างแท่นประดิษฐานมหากางเขนศิลาและแนวกำแพงเขตพัทธสีมาบริเวณรอบโบสถ์คริสต์ ซึ่งคงแล้วเสร็จสมบูรณ์ประมาณปีพุทธศักราช ๒๒๓๐ ดังได้พบหลักฐานทางโบราณคดีว่ามีแนวก่ออิฐเป็นฐานกำแพงแก้วทางทิศตะวันออก จากบริเวณประตูหน้าบ้านมวกั้นพื้นที่ระหว่างอาคารหมายเลข ๕ (อาคารสองชั้นทางปีกด้านตะวันตกของกลุ่มสิ่งก่อสร้างที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ทางด้านตะวันออก-บ้านหลวงรับราชทูต) และก่อเป็นแนวกำแพงขนานด้านข้างของแนวพื้นปูอิฐรอบอาคารโบสถ์คริสต์ (ทางทิศตะวันออก)ไปเชื่อมต่อกับแนวกำแพงแก้วทางด้านทิศเหนือ ส่วนแนวกำแพงแก้วรอบอาคารโบสถ์คริสต์ทางทิศตะวันตก ได้พบแนวก่ออิฐเป็นกำแพงแก้วจากประตูด้านหน้าของพื้นที่ส่วนกลาง(อาคารโบสถ์คริสต์และพื้นที่โดยรอบ)มายังอาคารหมายเลข ๓ ของกลุ่มสิ่งก่อสร้างที่ตั้งอยู่บริเวณทางด้านตะวันตก และพบแนวฐานกำแพงแก้วก่อด้วยอิฐต่อเนื่องจากแนวกำแพงที่มีการเจาะช่องเป็นซุ้มสามเหลี่ยมทางด้านทิศเหนือของอาคารหมายเลข ๓ มาซ้อนทับแนวทางเดินปูพื้นด้วยอิฐบริเวณทางเข้าโบสถ์คริสต์ทางทิศตะวันตก แนวก่ออิฐดังกล่าวก่อเชื่อมต่อไปล้อมรอบถึงเก็บน้ำทางทิศตะวันตกของอาคารโบสถ์คริสต์แล้วไปเชื่อมต่อกับอาคารหมายเลข ๑๒ (บริเวณมุมทางทิศตะวันออกเฉียงใต้)และบริเวณทางมุมทิศตะวันออกเฉียงเหนือ(ด้านท้ายอาคาร)ของอาคารหมายเลข ๑๒ (โรงอาบน้ำ) และได้พบแนวก่ออิฐในแกนเดียวกับแนวกำแพงทางด้านทิศเหนือของอาคารโบสถ์คริสต์ ในช่วงเวลานี้กลุ่มสิ่งก่อสร้างที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ทางตะวันออกและการก่อสร้างกำแพงแก้วล้อมรอบโบสถ์คริสต์ และการตกแต่งโบสถ์คริสต์แล้วเสร็จและใช้เป็นสถานที่ต้อนรับคณะทูตจากฝรั่งเศสเดินทางมาเจริญสัมพันธไมตรีครั้งที่ ๒ นำโดย ม. เดอ ลา ลูแบร์ (de la Loubère) กับเซเบเรต์ (Ceberet) มาเป็นผู้แทน เดินทางเข้ามาสยามช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๒๓๐ - เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๒๓๑ รวมทั้งยังได้ร่วมงานเฉลิมฉลองโบสถ์คริสต์ นอกระดอม เดอ ลอแรตต์ (Notre-Darme de Laurette)

อาจกล่าวได้ว่าลักษณะและรูปแบบของสิ่งก่อสร้าง รวมถึงการใช้งานพื้นที่ในอดีต ที่พบบริเวณกลุ่มสิ่งก่อสร้างทางด้านทิศตะวันตก (บ้านวิชาเยนทร์) สะท้อนให้เห็นรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมแบบอินโด-เปอร์เซีย ส่วนกลุ่มสิ่งก่อสร้างในพื้นที่ทางด้านทิศตะวันออก (บ้านหลวงรับราชทูต) ซึ่งเป็นการก่อสร้างในระยะต่อมานั้นสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางด้านศิลปะสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตก ในช่วงเวลาคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖-๑๗ ในขณะที่โบสถ์คริสต์ซึ่งอยู่ในบริเวณพื้นที่ส่วนกลาง...มีการวางแผนผังภายในเพื่อการใช้งานอย่างอาคารโบสถ์ทางศาสนาคริสต์ แต่รูปแบบของอาคารภายนอกกลับสะท้อนรสนิยมตามแบบอย่างงานช่างไทย รวมถึงแนวคิดเรื่องการก่ออิฐเป็นกำแพงแก้วเพื่อแบ่งกันเขตพัทธสีมาของโบสถ์ (ในที่นี้คือ โบสถ์คริสต์) ออกจากบ้านเรือนตามแบบแผนของชาวสยาม สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่แสดงออกมาในงานศิลปะสถาปัตยกรรม และสะท้อนให้เห็นถึงสภาพทางสังคม วัฒนธรรม รวมถึงความสัมพันธ์ทางการเมืองสมัยอยุธยาในช่วงรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์

การปรับปรุงกลุ่มสิ่งก่อสร้างที่มีอยู่แต่เดิม ซึ่งมีร่องรอยอิทธิพลสถาปัตยกรรมแบบอินโดเปอร์เซียเพื่อเป็นท่าเทียบและที่พักของฟอลคอน (พระยาวิชาเยนทร์) รวมทั้งบ้านพักรับรองคณะราชทูตฝรั่งเศสที่เดินทางมาเจริญสัมพันธไมตรีกับสยามในครั้งที่ ๑ และการสร้างกลุ่มอาคารเพื่อเป็นเรือนพักรับรองคณะทูตอย่างเป็นทางการ

เฉพาะเจาะจง...

เฉพาะเจาะจงในบริเวณพื้นที่ทางทิศตะวันออกเพื่อใช้เป็นบ้านพักรับรองคณะราชทูตฝรั่งเศสที่เดินทางมาเจริญสัมพันธไมตรีกับสยามในครั้งที่ ๒ โดยการเลือกสร้างอาคารที่มีการวางผังและรูปแบบตามที่ได้รับอิทธิพลมาจากสถาปัตยกรรมตะวันตก มีขนาดใหญ่โตโอ้อวด การตกแต่งสถานที่ด้วยการจัดทาสีและเลือกใช้เครื่องเรือนงดงามหรูหราตามระดับและจัดวางในห้องต่างๆ การจัดภูมิทัศน์ของสถานที่ให้เกิดความสวยงามเพื่อรับรองแขกเมือง การเลือกสถานที่ที่ไม่ห่างจากพระนารายณ์ราชนิเวศน์ รวมทั้งการบรรยายถึงการจัดสถานที่ที่รับรองคณะทูตตั้งแต่เดินทางเข้าปากแม่น้ำเจ้าพระยามาจนถึงละโว้ ตามที่ได้ปรากฏในหลักฐานเอกสารที่บันทึกไว้ของชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามายังสยาม (กรุงศรีอยุธยา) และละโว้ในขณะนั้น ล้วนเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการดำเนินนโยบายทางการทูตในรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์ โดยผู้มีบทบาทสำคัญ คือ ฟอลคอน หรือเจ้าพระยาวิไชยเณทร์ เป็นผู้จัดเตรียมการในเรื่องต่างๆ

โบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต(บ้านวิชาเยนทร์) ถือว่าเป็นประจักษ์พยานสำคัญของอาคารโบราณสถานประเภทที่มีการใช้งานเป็นทำเนียบที่พักของขุนนางสำคัญและบ้านพักรับรองราชทูตในสมัยอยุธยาที่ยังคงหลงเหลืออยู่ที่เมืองลพบุรีซึ่งเปรียบเสมือนราชธานีแห่งที่ ๒ ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์ รวมทั้งสะท้อนให้เห็นถึงธรรมเนียมการเตรียมการรองรับคณะทูตในช่วงเวลานั้น และถือเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทางด้านความสัมพันธ์ทางการต่างประเทศของประเทศไทยและฝรั่งเศสที่มีมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา นอกจากนี้ผลจากการดำเนินงานทางโบราณคดียังทำให้ได้พบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประวัติและลักษณะของการก่อสร้างภายในบริเวณโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต(บ้านวิชาเยนทร์) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และการศึกษาประวัติความสำคัญและพัฒนาการของการใช้พื้นที่บริเวณเมืองลพบุรีในช่วงสมัยอยุธยา

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๑. กรมศิลปากรสามารถนำข้อมูลทางวิชาการโบราณคดี ประวัติศาสตร์ศิลปะ และสถาปัตยกรรมที่ได้จาก“รูปแบบสถาปัตยกรรม และประโยชน์ใช้สอย โบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ตำบลท่าหิน อำเภอเมืองฯ จังหวัดลพบุรี : ผลการวิเคราะห์จากหลักฐานทางโบราณคดี” มาเพิ่มเติมองค์ความรู้เกี่ยวกับผลการดำเนินงานอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ระหว่างปีพ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๔ แล้วนำมาจัดพิมพ์หนังสือเผยแพร่องค์ความรู้ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาค้นคว้าอ้างอิง การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานสำคัญของเมืองลพบุรี ตลอดจนเพื่อการเผยแพร่ข้อมูล และการขยายขอบเขตความรู้ที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ตลอดจนพัฒนาการของการใช้พื้นที่บริเวณเมืองลพบุรีในช่วงสมัยอยุธยา

๒. กรมศิลปากรสามารถนำเอกสารรายงาน “รูปแบบสถาปัตยกรรม และประโยชน์ใช้สอย โบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ตำบลท่าหิน อำเภอเมืองฯ จังหวัดลพบุรี : ผลการวิเคราะห์จากหลักฐานทางโบราณคดี” ไปใช้ประโยชน์ทางการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานให้เป็นแหล่งเรียนรู้หรือแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสำคัญของจังหวัดลพบุรี และสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลจัดทำสื่อหรือแบบจำลองรูปแบบสันนิษฐานของโบราณสถานที่เป็นองค์ประกอบของพื้นที่โบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) เพื่อเป็นข้อมูลในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่ถ่ายทอดการสร้างความเข้าใจของประชาชนผู้สนใจทั่วไป

๓. กรมศิลปากรสามารถนำไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคุณค่าความสำคัญของแหล่งมรดกวัฒนธรรมในท้องถิ่นต่อสาธารณชนและผู้สนใจ และจะเป็นช่องทางในการช่วยกระตุ้นให้ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป

๔. ผลการดำเนินงานตามกระบวนการศึกษาทางโบราณคดี ประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลปะ และรูปแบบสถาปัตยกรรมภายในโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) สามารถนำไปเป็นฐานข้อมูล ประวัติการอนุรักษ์และพัฒนาของกลุ่มโบราณสถานในสมัยรัชสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจอันถูกต้องเกี่ยวกับแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานของกรมศิลปากรให้แก่ชุมชนท้องถิ่นที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงกับแหล่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

เนื่องจากพื้นที่โบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ถูกบุกรุกทำลายทิ้งโดยเจตนาและไม่เจตนา อันสืบเนื่องมาจากการใช้พื้นที่โบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ในอดีตที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการถูกรบกวนจากการเตรียมพื้นที่ในการปรับปรุงและต่อเติมอาคารและองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมภายในโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ในสมัยอยุธยา ช่วงเวลาที่ถูกทิ้งร้างไป หลังจากเมืองลพบุรีถูกลดความสำคัญลงภายหลังจากรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์ ในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้น มีการเข้ามาใช้พื้นที่ภายหลังจากโบราณสถานถูกทิ้งร้างไป และการเข้ามาใช้พื้นที่ของผู้คนในสมัยหลังร่วมสมัย ปัจจุบัน มาจนถึงช่วงระยะเวลาก่อนที่หน่วยศิลปากรที่ ๑ ลพบุรี (เดิม) และสำนักศิลปากรที่ ๔ ลพบุรี ดำเนินงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) จนส่งผลกระทบต่อความเสื่อมของสภาพโบราณสถาน และโบราณวัตถุที่พบภายหลังจากการขุดแต่งทางโบราณคดี มีสภาพชำรุดเสียหาย ถูกเคลื่อนย้ายจากตำแหน่งเดิม องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมบางส่วนหักพัง... จึงทำให้ขาดความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลหลักฐานทางโบราณคดีที่จะนำมาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ แปลความข้อมูลเพื่อเพิ่มเติมองค์ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมของมนุษย์ในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการใช้สอยพื้นที่ภายในโบราณสถานได้อย่างครอบคลุมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทำให้มีความยุ่งยากอย่างมากในการวิเคราะห์รายละเอียดต่างๆที่เป็นองค์ประกอบของโบราณสถาน และเป็นอุปสรรคสำคัญในการที่อธิบายถึงภาพรวมของการใช้สอยพื้นที่และลำดับพัฒนาการของโบราณสถาน

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งที่เก็บรักษาต้นฉบับข้อมูลหนังสือและเอกสารทางประวัติศาสตร์ที่เป็นหลักฐานเอกสารชั้นต้น เป็นไปด้วยความยากลำบากและไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวก เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-๒๐๑๙) ทำให้สถานที่ที่เป็นแหล่งข้อมูลดังกล่าวปิดทำการตามมาตรการเฝ้าระวังการกักกันโรคและการแพร่กระจายเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-๒๐๑๙) ในพื้นที่เสี่ยง จึงเป็นปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการรวบรวมและสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ จึงทำให้การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์แปลความหลักฐานเอกสารเพื่อประกอบการศึกษาดำเนินการภายใต้ข้อจำกัดดังกล่าว

๙. ข้อเสนอแนะ

๑. ผลการดำเนินโครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน ภายใต้การดำเนินงานของสำนักศิลปากรที่ ๔ ลพบุรี กรมศิลปากรสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการกระบวนการศึกษาทางโบราณคดีการดำเนินงานอนุรักษ์และพัฒนาสำหรับโบราณสถานแห่งอื่นๆที่ร่วมสมัยเดียวกัน

๒. การดำเนินงานโครงการศึกษาทางวิชาการโบราณคดีจำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการโบราณคดีและที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแผนดำเนินงาน และให้คำแนะนำทางวิชาการ นอกจากนี้ควรมีประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการ การบริหารโครงการ การประสานความร่วมมือ และการแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมทั้งการติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินงานตามโครงการนั้นบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓.การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์คุณค่าความสำคัญของโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ต่อสาธารณชนและผู้สนใจ ในรูปแบบของสิ่งพิมพ์ สื่อการเรียนรู้ต่างๆ การจัดทำรูปแบบสันนิษฐานของอาคารสิ่งก่อสร้างภายในโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) อาจเป็นช่องทางในการช่วยกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนเกิดความรักความหวงแหนมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ และตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

มีการนำเสนอข้อมูลผลการวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดี โดยการตัดแบ่งเนื้อหาจากเอกสารเรื่อง “รูปแบบสถาปัตยกรรม และประโยชน์ใช้สอย โบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ตำบลท่าหิน อำเภอมือเืองฯ จังหวัดลพบุรี... ผลการวิเคราะห์จากหลักฐานทางโบราณคดี” บางส่วน เผยแพร่เป็นบทความของสำนักศิลปากรที่ ๔ ลพบุรี ผ่านสื่อออนไลน์ Application Facebook ได้แก่

(๑) บทความเรื่อง “อาคารที่มีห้องใต้ดินในโบราณสถานบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) จังหวัดลพบุรี” เผยแพร่เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

(๒) บทความเรื่อง “บ่อน้ำโบราณ บ้านวิชาเยนทร์ เมืองละโว้” เผยแพร่เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

(๓) บทความเรื่อง “สถาปัตยกรรมแบบทิวาน พบที่เมืองลพบุรี” เผยแพร่เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๕

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)
(นางสุรียา สุดสวาท)
ผู้ขอประเมินบุคคล

ขอรับรองว่าสัดส่วนและบทบาทการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)
(นายเดชา สุดสวาท)
ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ)
(นางนงคราญ สุขสม)
ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวก็ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (เรียงลำดับตามความดีเด่น หรือความสำคัญ)
ผลงาน ลำดับที่๒.....

๑. เรื่อง เจดีย์ทิศและเจดีย์บริวาร กลุ่มโบราณสถานเขาค้างนอก : ข้อมูลจากผลการขุดแต่งทางโบราณคดี พ.ศ.
๒๕๖๑

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๒ (วิเคราะห์และเพิ่มเติมข้อมูลในปี พ.ศ.๒๕๖๓)

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

“เจดีย์ทิศและเจดีย์บริวาร กลุ่มโบราณสถานเขาค้างนอก : ข้อมูลจากผลการขุดแต่งทางโบราณคดี พ.ศ.๒๕๖๑” เป็นเอกสารรายงานผลการศึกษาตามโครงการศึกษาโบราณคดีและประวัติศาสตร์โบราณสถาน เขาค้างนอก ประจำปีงบประมาณพ.ศ.๒๕๖๑ โดยได้นำกระบวนการศึกษาทางด้านโบราณคดีมาเป็นหลักในการรวบรวมข้อมูลหลักฐานทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ แนวทางการศึกษาเชิงสถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์ ศิลปะ และผลการกำหนดอายุด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ด้วยวิธีเรืองแสงความร้อน (Thermoluminescence dating : TL) มาร่วมในการวิเคราะห์ เพื่ออธิบายถึงลักษณะรูปแบบ รายละเอียดองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถาน การกำหนดอายุสมัยของโบราณสถานภายหลังจากการขุดแต่งทางโบราณคดีในปีพ.ศ.๒๕๖๑ และนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับลักษณะรูปแบบ รายละเอียดองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถาน การกำหนดอายุสมัยของโบราณสถานที่พบจากดำเนินทางโบราณคดีบริเวณโบราณสถานเขาค้างนอก ระหว่างพ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๖๑ เนื่องจากโบราณสถานเขาค้างนอกมีการวางผัง รูปแบบและลักษณะของการก่อสร้าง โบราณสถานเขาค้างนอก เป็นมหาเจดีย์ขนาดใหญ่และเป็นงานสถาปัตยกรรมที่มีความซับซ้อนมากที่สุดในวัฒนธรรมทวารวดี การวางผังนั้นได้กำหนดศูนย์กลางอยู่ที่เจดีย์ประธาน และมีเจดีย์บริวารตั้งกระจายอยู่โดยรอบ ดังนั้นจึงต้องมีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์การปฏิบัติงานทางโบราณคดี เพื่อดำเนินการสำรวจทางโบราณคดี ขุดค้น ขุดแต่ง การวิเคราะห์แปลความข้อมูลหลักฐานที่พบโดยอาศัยหลักวิชาการทางโบราณคดี ร่วมกับการนำความรู้สาขาวิชาอื่นๆ หรือศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น การวิเคราะห์รูปแบบ เทคนิคและวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง ลวดลายประดับตกแต่ง การกำหนดอายุสมัยจากการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบทางสถาปัตยกรรม ทางประวัติศาสตร์ศิลปะ การกำหนดอายุด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นการบูรณาการความรู้และประสบการณ์ทำงานตามหลักวิชาการทางโบราณคดี ประวัติศาสตร์ศิลปะ สถาปัตยกรรมและการศึกษาทางวิทยาศาสตร์เพื่อสร้างองค์ความรู้เพิ่มเติมจากการดำเนินงานโบราณคดีที่ผ่านมาระยะพื้นที่กลุ่มโบราณสถานเขาค้างนอก

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

“เจดีย์ทิศและเจดีย์บริวาร กลุ่มโบราณสถานเขาค้างนอกข้อมูลจากผลการขุดแต่งทางโบราณคดี พ.ศ. ๒๕๖๑” เป็นการดำเนินงานทางวิชาการโดยนำกระบวนการศึกษาทางด้านโบราณคดีมาเป็นหลักในการรวบรวมข้อมูลหลักฐานทางโบราณคดีมาอธิบายถึงกิจกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานสำคัญของเมืองโบราณศรีเทพ และใช้แนวทางการศึกษาเชิงสถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์ศิลปะมารวมในการวิเคราะห์ร่วมกับผลการกำหนดอายุด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ด้วยวิธีเรืองแสงความร้อน(Thermoluminescence... dating... TL) เพื่ออธิบายถึงลักษณะรูปแบบรายละเอียดองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม รวมทั้งการลำดับอายุสมัย และนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลผลการศึกษาลักษณะรูปแบบ รายละเอียดองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม การลำดับอายุสมัยของเจดีย์ประธานเจดีย์ทิศ และอาคารสิ่งก่อสร้างอื่นที่เป็นองค์ประกอบของโบราณสถานเขาค้างนอก อันนำไปสู่คำอธิบายและสร้างองค์ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการเข้ามาใช้พื้นที่เขาค้างนอกและการวางผังบริเวณของ

กลุ่มโบราณสถาน ซึ่งมีทั้งเจดีย์ทิศที่ตั้งอยู่ในแนวแกนทิศทั้งสี่ เจดีย์และอาคารสิ่งก่อสร้างอื่นที่เป็นองค์ประกอบของพื้นที่โบราณสถานเขาค้างนอก มีขั้นตอนในการดำเนินงานที่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ส่วนนักศิลปากรที่ ๔ ลพบุรี ดำเนินการเอง ดังนี้

๑. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากหลักฐานเอกสารต่างๆ อาทิเช่น รายงานการสำรวจ รายงานการขุดค้นหรือการขุดแต่งทางโบราณคดี หนังสือ บทความ สารนิพนธ์ รายงานการศึกษาวิจัย ภาพถ่ายทางอากาศผังบริเวณที่ได้จากการสำรวจโบราณสถานเขาค้างนอกจากการดำเนินงานของอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ฯลฯ การสัมภาษณ์ สอบถามชาวบ้านและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมข้อมูลประวัติการค้นพบโบราณสถาน โบราณวัตถุ ข้อมูลการดำเนินงานทางโบราณคดี และความเชื่อของชาวบ้านที่มีต่อโบราณสถาน เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานเขาค้างนอกโดยรวม

๒. การสำรวจทางโบราณคดี เพื่อตรวจสอบหาหลักฐาน เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ของที่ตั้งโบราณสถาน และพิจารณาลักษณะทางกายภาพ สำหรับเตรียมการขุดค้นและขุดแต่งทางโบราณคดี โดยได้ดำเนินการสำรวจโบราณสถาน ซึ่งเป็นองค์ประกอบของโบราณสถานเขาค้างนอกจำนวน ๗ แห่ง ได้แก่ โบราณสถาน ค.น.๒ โบราณสถาน ค.น.๓ ตั้งอยู่ในแนวแกนทิศใต้ของเจดีย์ประธาน โบราณสถาน ค.น.๑๐ ตั้งอยู่ในแนวแกนทิศตะวันออกของเจดีย์ประธาน และโบราณสถาน ค.น.๑๑ ตั้งอยู่ในแนวแกนทิศเหนือของเจดีย์ประธาน โบราณสถานเขาค้างนอก และกลุ่มโบราณสถานที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเจดีย์ประธาน ได้แก่ โบราณสถาน ค.น. ๑/๑ โบราณสถาน ค.น. ๑/๒ และโบราณสถาน ค.น. ๑/๓ เพื่อรวบรวมหลักฐานทางโบราณคดีที่ฝังจมอยู่ในดินทั้งที่เป็นโบราณวัตถุ นิเวศวัตถุ โบราณสถานและร่องรอยกิจกรรมของมนุษย์ด้วยวิธีการขุดค้นและเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการโบราณคดีเพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์อธิบายถึงลักษณะทางสถาปัตยกรรมและกิจกรรมของมนุษย์ในอดีตที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับโบราณสถาน การวิเคราะห์และตีความหลักฐานทางโบราณคดี การวิเคราะห์ข้อมูลหลักฐานทางด้านโบราณคดี จำแนกประเภท แสดงให้เห็นถึงชนิดของวัสดุ ขนาด ลักษณะรูปแบบ สวดคล้ายระดับการตกแต่ง กระบวนการผลิต เทคนิคและวิธีการก่อสร้าง แล้วนำข้อมูลที่ได้จาก การวิเคราะห์มาแปลความ และสรุปเพื่ออธิบายเนื้อหาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถาน รวมทั้งใช้แนวทางการศึกษาเชิงสถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์ศิลปะมาร่วมในการวิเคราะห์รูปแบบสันนิษฐานของโบราณสถานจากข้อมูลที่ได้ภายหลังจากการขุดแต่งโบราณสถานแต่ละแห่ง เพื่ออธิบายถึงลักษณะ รูปแบบรายละเอียดองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม รวมทั้งนำผลการกำหนดค่าอายุทางวิทยาศาสตร์ด้วยวิธีเรืองแสงความร้อน (Thermoluminescence dating : TL) มาประกอบคำอธิบายเกี่ยวกับระยะเวลาที่มีการก่อสร้างโบราณสถานที่ตั้งอยู่ในแนวแกนทิศของเจดีย์ประธาน ได้แก่ โบราณสถาน ค.น.๒ โบราณสถาน ค.น.๓ โบราณสถาน ค.น.๑๐ และโบราณสถาน ค.น.๑๑ ที่ตั้งอยู่ตามแนวแกนทิศใต้ ทิศตะวันออก และทิศเหนือ และกลุ่มโบราณสถานที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเจดีย์ประธานโบราณสถานเขาค้างนอก โบราณสถาน ค.น. ๑/๑ โบราณสถาน ค.น. ๑/๒ และโบราณสถาน ค.น. ๑/๓) รวมทั้งนำข้อมูลที่ได้ไปศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการขุดแต่งโบราณสถานเขาค้างนอก ระหว่างปีพ.ศ.๒๕๕๑-พ.ศ.๒๕๖๐

๓. การเขียนรายงานทางโบราณคดี เพื่อนำเสนอข้อมูลผลการขุดแต่งทางโบราณคดี กลุ่มโบราณสถานเขาค้างนอก ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และใช้เป็นข้อมูลประกอบการสันนิษฐานรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของกลุ่มโบราณสถานเขาค้างนอกที่ตั้งอยู่ในแกนทิศทั้งสี่ของเจดีย์ประธาน กลุ่มเจดีย์และแท่นประดิษฐานธรรมจักร ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเจดีย์ประธาน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงนิทรรศการและการจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่ถ่ายทอดความเข้าใจ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลประกอบเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาและเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเรียนรู้โบราณสถานเขาค้างนอก อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพต่อไปในอนาคต

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๑. สามารถดำเนินการขุดแต่งทางโบราณคดีโบราณสถาน จำนวน ๗ แห่ง ได้แก่ โบราณสถาน ค.น.๒ โบราณสถาน ค.น.๓ ตั้งอยู่ในแนวแกนทิศใต้ของเจดีย์ประธาน โบราณสถาน ค.น.๑๐ ตั้งอยู่ในแนวแกนทิศตะวันออกของเจดีย์ประธาน และโบราณสถาน ค.น.๑๑ ตั้งอยู่ในแนวแกนทิศเหนือของ เจดีย์ประธาน โบราณสถาน เขาค้างนอก และกลุ่มโบราณสถานที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเจดีย์ประธาน ได้แก่ โบราณสถาน ค.น. ๑/๑ โบราณสถาน ค.น.๑/๒ และโบราณสถาน ค.น.๑/๓

๒. สามารถรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงาน เรื่อง เจดีย์ทิศและเจดีย์บริวาร กลุ่มโบราณสถาน เขาค้างนอก ข้อมูลจากผลการขุดแต่งทางโบราณคดี พ.ศ.๒๕๖๑ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และใช้เป็นข้อมูลประกอบการสันนิษฐานรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของกลุ่มโบราณสถานที่เป็นองค์ประกอบของโบราณสถานเขาค้างนอก เพื่อจัดทำแบบจำลอง นิทรรศการและป้ายสื่อการเรียนรู้ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลประกอบการอนุรักษ์และพัฒนาและเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเรียนรู้โบราณสถานเขาค้างนอก อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ

๓. สามารถรวบรวมข้อมูลหลักฐานทางโบราณคดีที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานเขาค้างนอก พบว่ามีเจดีย์ตั้งอยู่ในแนวแกนทิศด้านละ ๓ หลัง ได้แก่ โบราณสถาน ค.น.๒ และโบราณสถาน ค.น.๓ เป็นเจดีย์ทิศองค์ที่ ๒ และ องค์ที่ ๓ ตามลำดับ ทางด้านทิศใต้ของเจดีย์ประธาน โบราณสถานเขาค้างนอก โบราณสถาน ค.น.๑๐ เป็นเจดีย์ทิศองค์ที่ ๓ ทางทิศตะวันออกของเจดีย์ประธาน โบราณสถานเขาค้างนอก โบราณสถาน ค.น.๑๑ เป็นเจดีย์ทิศองค์ที่ ๒ ทางด้านทิศเหนือของเจดีย์ประธาน โบราณสถานเขาค้างนอก และมีกลุ่มโบราณสถานที่เป็นองค์ประกอบของพื้นที่โบราณสถานเขาค้างนอก ได้แก่ โบราณสถาน ค.น.๑/๑ โบราณสถาน ค.น.๑/๒ และ โบราณสถาน ค.น.๑/๓-๑ ซึ่งผลจากการขุดแต่งพื้นที่บริเวณโบราณสถาน ค.น.๑/๓ พบโบราณสถาน ๒ แห่ง สร้างเรียงกันตามแนวแกนทิศเหนือและทิศใต้ เช่นเดียวกับข้อมูลที่ได้จากการขุดแต่งโบราณสถาน ค.น.๑/๖ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๘ ซึ่งการขุดแต่งบริเวณค.น.๑/๓ ทางด้านทิศใต้ ในปีพ.ศ.๒๕๖๐ พบฐานอาคารที่มีลักษณะการก่อสร้างเป็นเจดีย์บนพื้นปฐพีด้วยอิฐ (กำหนดเรียกชื่อว่า โบราณสถาน ค.น.๑/๓-๑) และเมื่อมีการขุดขยายพื้นที่ไปทางด้านทิศเหนือก็ได้พบฐานก่ออิฐที่มีลักษณะเป็นฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส และพบแท่นรองธรรมจักร รวมทั้งชิ้นส่วนธรรมจักร สลักจากศิลาแลง บริเวณมุมทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ จึงสันนิษฐานว่าสิ่งก่อสร้างดังกล่าว สร้างขึ้นเพื่อเป็นแท่นประดิษฐานธรรมจักร เช่นเดียวกับโบราณสถาน ค.น.๑/๖-๑..... ซึ่งพบภายหลังจากการดำเนินงานขุดแต่งโบราณสถาน ค.น.๑/๖ เมื่อปีพ.ศ.๒๕๕๘ ในส่วนรูปแบบทางสถาปัตยกรรมกลุ่มโบราณสถานที่เป็นเจดีย์ทิศและเจดีย์บริวารพบว่ามีคล้ายคลึงกัน แต่จะแตกต่างกันเฉพาะขนาดขององค์เจดีย์เท่านั้น...เจดีย์ทิศองค์แรกที่ตั้งอยู่ใกล้กับเจดีย์ประธานจะมีขนาดใหญ่ที่สุด คือ ขนาดส่วนฐานกว้าง ๘.๖x๘.๖ เมตร ส่วนเจดีย์ทิศที่ตั้งอยู่ถัดไปอีก ๒ องค์ มีขนาดส่วนฐานกว้าง ๖.๔๐x๖.๔๐ เมตร ได้แก่ โบราณสถาน ค.น.๒ โบราณสถาน ค.น.๘ (ข้อมูลการขุดแต่งปีพ.ศ.๒๕๖๐) และโบราณสถาน ค.น. ๑๐ (ขุดแต่งปีพ.ศ.๒๕๖๑) ซึ่งตั้งอยู่ในแนวแกนทิศเดียวกัน (ตามแนวทิศตะวันออก-ตะวันตก)..... และเจดีย์ทิศที่มีขนาดความกว้าง ๖.๒๐x๖.๒๕ เมตร ได้แก่ โบราณสถาน ค.น.๒ โบราณสถาน ค.น. ๓ และโบราณสถาน ค.น.๑๑ ซึ่งตั้งอยู่ในแนวแกนทิศเดียวกัน (ตามแนวแกนทิศเหนือ-ทิศใต้) และกลุ่มโบราณสถานทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเจดีย์ประธานเขาค้างนอก พบภายหลังจากการขุดแต่งในปีพ.ศ. ๒๕๖๑ ว่ามีลักษณะของการก่อสร้างเป็นเจดีย์ ๓ แห่ง ได้แก่ โบราณสถาน ค.น.๑/๑ โบราณสถาน ค.น.๑/๒ และ

โบราณสถาน ค.น.๑/๓-๑ และเป็นการสร้างตามแนวแกนทิศตะวันออก-ทิศตะวันตก ส่วนโบราณสถานที่มีการพบเพิ่มเติมหลังจากการขุดพื้นที่ขุดแต่งโบราณสถาน ค.น.๑/๓-๑ โบราณสถานกลุ่มนี้จะมีฐานขนาดย่อมลงมา สำหรับรูปแบบรายละเอียดทางสถาปัตยกรรมของเจดีย์ทิศ องค์ที่ ๒ และองค์ที่ ๓ นั้น ส่วนฐานก่อสร้างด้วยศิลาแลงและอิฐสอดิน ผังรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ฐานล่างสุดเป็นเชิงก่อด้วยศิลาแลงฉาบปูน ส่วนที่อยู่เหนือถัดขึ้นไปก่อสร้างด้วยอิฐ ลักษณะเป็นฐานบัวลูกแก้วหรือฐานบัวลัยมีการยกเก็จด้านละ ๓ เก็จ หรือแผนผังแบบ “ตรีโรคะ” ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะเฉพาะของฐานเจดีย์สมัยทวารวดี รายละเอียดส่วนฐานบัวลัยชั้นล่างสุดเป็นหน้ากระดานล่างรองรับบัวลูกแก้วและท้องไม้มีลวดบัวตอกแต่งด้านล่างและบน ส่วนบนของเจดีย์มีสภาพชำรุดพังทลาย สามารถวิเคราะห์เบื้องต้นได้ว่าน่าจะเป็นเจดีย์ทรงโอคว่ำ ซึ่งมีรูปแบบเดียวกับเจดีย์ประธาน และพบว่าองค์ประกอบของส่วนยอดเจดีย์ ได้แก่ ลูกแก้ว อมลกะ ฉัตร และปลียอด สลักจากศิลาแลง

การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบรายละเอียดองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมส่วนฐานเจดีย์ทิศของโบราณสถานเขาค้างนอก พบว่ามีรูปแบบโดยทั่วไปคล้ายกับฐานเจดีย์ในสมัยทวารวดี (พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๖) ที่พบในเขตเมืองโบราณคูบัว จังหวัดราชบุรี เมืองโบราณอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เมืองนครปฐมโบราณ จังหวัดนครปฐม เป็นต้น แผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีการยกเก็จด้านละ ๓ เก็จ ตกแต่งด้วยเสวประดับผนังและลวดลายกระหนกผักกูด รวมทั้งประติมากรรมปูนปั้น ลวดลายปูนปั้นที่พบมีความคล้ายคลึงกับลายปูนปั้นประดับฐานโบราณสถานเขาค้างใน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของศาสนสถานที่สร้างขึ้นในพุทธศาสนาที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอกเมืองโบราณศรีเทพ

๔. สามารถศึกษาลักษณะแผนผัง รูปแบบสถาปัตยกรรม ความสำคัญโบราณสถานเขาค้างนอก ว่ามีการวางผังบริเวณของโบราณสถานเขาค้างนอกได้ให้ความสำคัญกับเจดีย์ประธานเป็นศูนย์กลางของกลุ่มโบราณสถาน มีเจดีย์บริวารตั้งกระจายอยู่โดยรอบเจดีย์ประธาน และข้อมูลจากผลการขุดแต่งพบว่ามีเจดีย์ทิศซึ่งตั้งอยู่ในแนวแกนทิศด้านละ ๓ องค์ และเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลผลการขุดค้นทางโบราณคดีในอดีตที่ผ่านมาภายในเมืองโบราณศรีเทพ พบว่าบริเวณพื้นที่กลุ่มโบราณสถานเขาค้างนอกมีปริมาณโบราณวัตถุที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการอยู่อาศัยในชีวิตประจำวันน้อยมาก จึงอาจกล่าวได้ว่าพื้นที่บริเวณโบราณสถานเขาค้างนอก อาจถูกกำหนดไว้เป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาของเมืองโบราณศรีเทพ หรือเป็นพื้นที่ที่ถูกกำหนดไว้เพื่อกิจกรรมตามคติความเชื่อทางศาสนาเป็นการเฉพาะ ผลจากการกำหนดอายุโดยการนำตัวอย่างอิฐที่เป็นองค์ประกอบของสถาปัตยกรรมบริเวณเจดีย์ประธาน และเจดีย์ทิศ และเจดีย์ที่เป็นองค์ประกอบของพื้นที่โบราณสถานเขาค้างนอกตามที่ได้มีการศึกษาทางด้านโบราณคดีบริเวณโบราณสถานเขาค้างนอกต่อเนื่องกันมา ทำให้อนุมานได้ว่าในระยะแรกที่เข้ามาสร้างศาสนสถานในพื้นที่เขาค้างนอกตั้งแต่ราวต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๑-พุทธศตวรรษที่ ๑๒ ดังที่ได้ประมวลข้อมูลจากผลการกำหนดอายุจากตัวอย่างอิฐที่เป็นองค์ประกอบของเจดีย์ทิศองค์ที่.....๑ ทางทิศใต้ทิศตะวันตก และทิศเหนือของเจดีย์ประธาน โบราณสถานเขาค้างนอก อาจทำให้อนุมานได้ว่า ในระยะแรกสุดของการก่อสร้างเจดีย์ประธาน ก็น่าจะร่วมสมัยกันกับเจดีย์ทิศดังกล่าว ส่วนระยะเวลาที่มีการก่อสร้างเจดีย์ทิศและเจดีย์บริวารอื่นๆที่เป็นองค์ประกอบของพื้นที่โบราณสถานเขาค้างนอก ในช่วงระยะเวลาพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๕ สอดคล้องกับข้อมูลลักษณะทางสถาปัตยกรรมของเจดีย์ประธานโบราณสถานเขาค้างนอก และพบว่ามีความ

สืบเนื่องของการเข้ามาใช้พื้นที่โบราณสถานเขาค้างนอกในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๕-ต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๖ ดังผลการกำหนดค่าอายุทางวิทยาศาสตร์ด้วยวิธีเรืองแสงความร้อน (Thermoluminescence dating : TL) จากตัวอย่างอิฐบริเวณมุมตะวันออกเฉียงเหนือของเจดีย์ประธาน โบราณสถาน ค.น.๓. และโบราณสถาน ค.น.๑๐

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๑. กรมศิลปากรสามารถนำข้อมูลทางวิชาการโบราณคดี ประวัติศาสตร์ศิลปะ และสถาปัตยกรรมที่ได้จากรายงานผลการขุดแต่งทางโบราณคดี กลุ่มโบราณสถานเขาค้างนอก ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑. ไปเพิ่มเติมองค์ความรู้เกี่ยวกับผลการดำเนินงานทางโบราณคดีบริเวณเจดีย์ประธาน เจดีย์ทิศ และสิ่งก่อสร้างที่เป็นองค์ประกอบในพื้นที่โบราณสถานเขาค้างนอก แล้วนำมาจัดพิมพ์หนังสือเผยแพร่องค์ความรู้ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาค้นคว้าอ้างอิง การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานเขาค้างนอก เมืองโบราณศรีเทพ ตลอดจนเพื่อการเผยแพร่ข้อมูล และการขยายขอบเขตความรู้ที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานในวัฒนธรรมทวารวดีต่อไป

๒.....กรมศิลปากรสามารถนำเอกสารรายงานผลการศึกษาดำเนินการตามโครงการศึกษาโบราณคดีและประวัติศาสตร์ โบราณสถานเขาค้างนอก ประจำปีงบประมาณพ.ศ.๒๕๖๑ “เจดีย์ทิศและเจดีย์บริวาร กลุ่มโบราณสถานเขาค้างนอกข้อมูลจากผลการขุดแต่งทางโบราณคดี พ.ศ.๒๕๖๑” ไปใช้ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานเขาค้างนอกให้เป็นแหล่งเรียนรู้หรือแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสำคัญของอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ และจัดทำสื่อหรือแบบจำลองรูปแบบสันนิษฐานของโบราณสถานเขาค้างนอกและโบราณสถานที่เป็นองค์ประกอบของพื้นที่โบราณสถานเขาค้างนอก เพื่อเป็นข้อมูลในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่ถ่ายทอดการสร้าง ความเข้าใจของประชาชนผู้สนใจทั่วไป

๓. องค์ความรู้ที่ได้จากรายงานผลการขุดแต่งทางโบราณคดี กลุ่มโบราณสถานเขาค้างนอก ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ สามารถนำไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นประกอบการจัดทำเอกสารข้อมูลเพื่อนำเสนอเมืองโบราณศรีเทพเข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative.....list) มรดกโลกและการเตรียมการจัดทำเอกสาร (Nomination Dossier) เพื่อขอรับการพิจารณาประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกต่อไป

๔. การดำเนินงานตามการศึกษาดำเนินการตามโครงการศึกษาโบราณคดีและประวัติศาสตร์ โบราณสถานเขาค้างนอก เป็นการส่งเสริมรายได้ก่อให้เกิดการจ้างงานในท้องถิ่น และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจอันถูกต้องเกี่ยวกับแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานของกรมศิลปากรให้แก่ชุมชนท้องถิ่นที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงกับแหล่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

การดำเนินงานตามโครงการศึกษาโครงการศึกษาโบราณคดีและประวัติศาสตร์โบราณสถานเขาค้างนอก ประจำปีงบประมาณพ.ศ.๒๕๖๑ เป็นงานที่ยุ่งยากซับซ้อนมาก เนื่องจากพื้นที่เนินดินโบราณสถานขนาดย่อมที่สำรวจพบว่ามีกระจายอยู่โดยรอบเจดีย์ประธาน โบราณสถานเขาค้างนอก ถูกบุกรุกทำลายทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา ทั้งจากการลักลอบขุดหาโบราณวัตถุหรือการทำเกษตรกรรมในอดีตที่ผ่านมาก่อนที่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพจะดำเนินงานขุดค้น ขุดแต่งทางโบราณคดี เพื่อรวบรวมข้อมูลและอธิบายถึงข้อมูลวิชาการโบราณคดี ประวัติศาสตร์ศิลปะ และสถาปัตยกรรมของโบราณสถานเขาค้างนอก...จนทำให้โบราณสถานหลายแห่งเสื่อมสภาพไป และสภาพโบราณสถานที่ยังคงเหลืออยู่หลังจากการขุดแต่ง มีสภาพชำรุดมาก องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมบางส่วนหักพัง จึงทำให้หลักฐานทางโบราณคดีบางส่วนที่จะนำมาศึกษาและเพิ่มเติมองค์ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมของมนุษย์ในอดีตที่เข้ามาใช้พื้นที่เขาค้างนอกขาดหายไป ทำให้เป็นอุปสรรคและมีความยุ่งยากในการวิเคราะห์รายละเอียดต่างๆที่เป็นองค์ประกอบของโบราณสถาน รวมถึงทำให้การอธิบายภาพรวมจากผลการ

ศึกษาประวัติศาสตร์และโบราณคดีเขาค้างนอกขาดความครบถ้วนสมบูรณ์ไป

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

การประกาศขึ้นทะเบียนและกำหนดเขตที่ดินโบราณสถานเขาค้างนอกเมืองศรีเทพ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ รวมเนื้อที่ประมาณ ๑๔ ไร่ ๑ งาน ไม่ครอบคลุมกลุ่มโบราณสถานเขาค้างนอกที่กระจายตัวอยู่โดยรอบเจดีย์ประธานเขาค้างนอกทั้งหมด ทำให้เกิดปัญหาการบุกรุกพื้นที่โบราณสถาน มีชาวบ้านเข้ามาใช้พื้นที่ปลูกสร้างที่อยู่อาศัย ทำการเกษตรกรรม และออกเอกสารสิทธิในที่ดิน ดังนั้นในการทำการศึกษารวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม โดยการขุดค้นและขุดแต่งทางโบราณคดีโบราณสถานที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของชาวบ้าน จะต้องขออนุญาตใช้พื้นที่และให้เจ้าของที่ดินยินยอม จึงจะสามารถดำเนินการขุดค้นขุดแต่งทางโบราณคดีเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมและสร้างองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีโบราณสถานเขาค้างนอกให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ จึงเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก และต้องอาศัยการชี้แจงทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการทำงานทางด้านวิชาการโบราณคดี และการดำเนินงานอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานของอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพเป็นอย่างมาก ดังนั้นกลุ่มโบราณสถานขนาดเล็กที่กระจายตัวอยู่โดยรอบโบราณสถานเขาค้างนอก จึงอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการบุกรุกทำลายจากกิจกรรมต่างๆ ของชาวบ้าน... จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งรีบในการดำเนินการศึกษาองค์ประกอบของโบราณสถานเขาค้างนอกเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถอธิบายถึงภาพรวมลำดับพัฒนาการและการใช้สอยพื้นที่ในอดีต เพื่อใช้เป็นแนวทางในวางแผนการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน ตลอดจนการสำรวจจัดทำผังโบราณสถานเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานและกำหนดเขตที่ดินโบราณสถานเพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อการปกป้องคุ้มครองโบราณสถานให้คงคุณค่าความสำคัญของโบราณสถานและการบริหารจัดการแหล่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

๙. ข้อเสนอแนะ

๑. การอนุรักษ์และพัฒนาโบราณเขาค้างนอก ควรมีการจัดทำแผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาที่มีรายละเอียดแนวทางในการศึกษาทางวิชาการ และการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานอย่างยั่งยืน โดยรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากหลายภาคส่วนทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชน เพื่อให้การอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานเขาค้างนอกบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ อำนาวยประโยชน์ต่อสังคมทุกภาคส่วน และมีผลทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

๒. การดำเนินงานโครงการศึกษาทางวิชาการโบราณคดีจำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการโบราณคดีและที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแผนดำเนินงาน และให้คำแนะนำทางวิชาการ นอกจากนี้ควรมีประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการ การบริหารโครงการ การประสานความร่วมมือ และการแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมทั้งการติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินงานตามโครงการนั้นบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์คุณค่าความสำคัญของโบราณสถานเขาค้างนอกต่อสาธารณชนและผู้สนใจ ในรูปแบบของสิ่งพิมพ์ สื่อการเรียนรู้ต่างๆ อาจเป็นช่องทางในการช่วยกระตุ้นให้คนในท้องถิ่นเกิดความรัก ความห่วงแหนมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ และตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

.....

๑๑. ผู้มีส่วนร่วม...

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)
(นางสุรียา สูดสวาท)
ผู้ขอประเมินบุคคล

ขอรับรองว่าสัดส่วนและบทบาทการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)
(นายเดชา สูดสวาท)
ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ)
(นางนงคราญ สุขสม)
ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียว ก็ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (เรียงลำดับตามความดีเด่น หรือความสำคัญ)
ผลงาน ลำดับที่๓.....

๑.เรื่อง Si.Thep : An Early Town of the Intersection between Indigenous Tradition and External Influence

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ พ.ศ.๒๕๖๒

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

“Si.Thep: An Early Town of the Intersection between Indigenous Tradition and External Influence” เป็นเอกสารที่ได้เรียบเรียงจากการนำกระบวนการศึกษาทางด้านโบราณคดีมาเป็นหลัก ในการรวบรวมข้อมูลจากผลการดำเนินงานทางโบราณคดีที่ผ่านมานบริเวณพื้นที่ภายในและภายนอกเมืองโบราณศรีเทพ และพื้นที่บริเวณใกล้เคียง มาทำการวิเคราะห์จำแนกประเภทและกำหนดอายุโบราณสถานและโบราณวัตถุ โดยวิธีการศึกษาเปรียบเทียบตามแนวทางการศึกษาเชิงสถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์ศิลปะ ร่วมกับผลการ กำหนดอายุด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ด้วยวิธีเรืองแสงความร้อน (Thermoluminescence dating...TL) เพื่อนำมาจัดลำดับอายุสมัยของหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของมนุษย์ที่เข้ามาใช้สอยพื้นที่บริเวณเมืองโบราณศรีเทพ ความเชื่อมโยงระหว่างโบราณสถานและโบราณวัตถุที่พบจากพื้นที่บริเวณต่างๆที่เป็นองค์ประกอบของเมืองโบราณศรีเทพ...อันจะนำไปสู่การแปลความและอธิบายถึงภาพรวมของพัฒนาการของพื้นที่ภายในเมืองโบราณศรีเทพและพื้นที่โดยรอบ...คติความเชื่อและการนับถือศาสนาของผู้คนในอดีตที่ตั้งถิ่นฐานบริเวณเมืองโบราณศรีเทพและพื้นที่ใกล้เคียง การปฏิสัมพันธ์กันระหว่างวัฒนธรรมภายในท้องถิ่นที่พบบริเวณเมืองศรีเทพกับวัฒนธรรมจากภายนอกพื้นที่ ซึ่งพบจากแหล่งโบราณคดีที่ตั้งภายในภูมิภาคเดียวกันและจากต่างแดนไกลโพ้นทะเล ตั้งแต่ช่วงสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย วัฒนธรรมตีฆราวาสต่อเนื่องมาจนถึงพัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพในช่วงที่วัฒนธรรมเขมรที่มีความคติความเชื่อตามทางศาสนาแบบฮินดูมีอิทธิพลอยู่แถบบริเวณเมืองโบราณศรีเทพและพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งต้องให้ทักษะและความรู้จากการปฏิบัติงาน ความรู้ทางหลักวิชาการโบราณคดี ในการวิเคราะห์แปลความข้อมูลหลักฐานและเรียบเรียงเป็นบทความ ร่วมกับความรู้และทักษะทางด้านภาษาอังกฤษที่ใช้ในการนำเสนอบทความเพื่อเผยแพร่ข้อมูล

๓.สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

ดำเนินการศึกษาค้นคว้าจากผลการดำเนินงานทางโบราณคดีที่ผ่านมานบริเวณเมืองโบราณศรีเทพ เพื่อรวบรวมหลักฐาน วิเคราะห์ แปลความ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลำดับพัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ และความสัมพันธ์ของหลักฐานที่พบจากการขุดแต่งและขุดค้นในพื้นที่ที่เป็นองค์ประกอบของเมือง ได้แก่ บริเวณพื้นที่ “เมืองใน” ที่มีคูน้ำคันดินล้อมรอบ ซึ่งมีผังเป็นรูปวงกลม บริเวณพื้นที่ “เมืองนอก” ที่มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า พื้นที่นอกเมืองและพื้นที่ในตำบลใกล้เคียง เช่น บ้านวังไผ่(เขตอำเภอลำทับในในปัจจุบัน) บ้านหนองสรวง และการตั้งข้อสังเกตที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีความคล้ายคลึงกันซึ่งพบในพื้นที่ต่างๆทั้งภายในและภายนอกประเทศไทยในปัจจุบัน และการนำมาแปลความหลักฐานเพื่อเชื่อมโยงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของคติความเชื่อทางศาสนากับลำดับพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละช่วงเวลาของเมือง โดยกระบวนการศึกษาทางโบราณคดี ดังนี้

๑.การศึกษารวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากหลักฐานเอกสารต่างๆ อาทิเช่น รายงานการสำรวจ รายงานการขุดค้นหรือ การขุดแต่งทางโบราณคดี หนังสือ บทความ สารนิพนธ์ รายงานการศึกษาวิจัย ภาพถ่ายทางอากาศ ผังบริเวณที่ได้จากการสำรวจและการขุดค้นทางโบราณคดี...ผลการกำหนดอายุทางวิทยาศาสตร์ของโบราณสถาน

๒.การสำรวจทางโบราณคดี เพื่อตรวจสอบและค้นคว้าหาหลักฐาน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับที่ตั้งและสภาพโบราณสถาน เพื่ออธิบายลักษณะทางกายภาพของเมืองโบราณศรีเทพ และโบราณสถานสำคัญของเมือง และสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆที่เก็บรักษาโบราณวัตถุที่พบจากเมืองโบราณศรีเทพ

๓.การวิเคราะห์ข้อมูลหลักฐานทางด้านโบราณคดี ตามหลักวิชาการโบราณคดี โดยการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับผังเมือง ตำแหน่งที่ตั้งของโบราณสถาน การจำแนกและวิเคราะห์โบราณวัตถุประเภทต่างๆที่พบจากการดำเนินงานทางโบราณคดีที่ผ่านมามีภายในบริเวณพื้นที่เมืองโบราณศรีเทพและพื้นที่รอบนอกเมือง กับโบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งพบในพื้นที่ต่างๆทั้งภายในและภายนอกประเทศไทยในปัจจุบัน ร่วมกับการศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลปะ และนำผลการกำหนดอายุทางวิทยาศาสตร์มาร่วมแปลความและอธิบายถึงลำดับพัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ. คติความเชื่อและการนับถือศาสนาที่พบบริเวณเมืองโบราณศรีเทพ และความเชื่อมโยงระหว่างโบราณสถาน โบราณวัตถุกับพัฒนาการของเมือง รวมทั้งการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนภายในและภายนอกภูมิภาค

๔.การเขียนบทความทางโบราณคดี เพื่อนำเสนอข้อมูลจากผลการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดี

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๑. มีบทความทางวิชาการเผยแพร่ข้อมูลและคุณค่าความสำคัญของเมืองโบราณศรีเทพสู่ระดับนานาชาติ จำนวน ๑ เรื่อง

๒. ทำให้ทราบถึงลำดับพัฒนาการทางโบราณศรีเทพ ว่าเป็นเมืองโบราณในระยะแรกเริ่มเริ่มประวัติศาสตร์ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีข้อมูลหลักฐานแสดงให้เห็นว่ามีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างวัฒนธรรมภายในท้องถิ่นที่พบบริเวณเมืองศรีเทพกับวัฒนธรรมจากภายนอกพื้นที่ทั้งภายในภูมิภาคเดียวกันและภายนอกภูมิภาคที่ตั้งอยู่ห่างไกลออกไปจากเมืองโบราณศรีเทพ...พื้นที่ซึ่งเรียกว่า “เมืองใน” พบหลักฐานทางโบราณคดีที่แสดงให้เห็นถึงคติความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมการฝังศพของกลุ่มคนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย. กำหนดอายุราว ๑,๗๓๐±๓๐ ปีมาแล้ว. โดยพบว่าการฝังสิ่งของอุทิศให้แก่คนตายจำพวกเครื่องมือเครื่องใช้ อาหารและฝังศพ สุนัขร่วมด้วย นอกจากนี้ยังมีสิ่งของมีค่าหรือของแปลกจากแดนไกลเช่น ลูกปัด แก้ว ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มคนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายที่อยู่อาศัยในพื้นที่บริเวณเมืองโบราณศรีเทพก่อนที่จะพัฒนาเป็นเมืองในวัฒนธรรมทวารวดี มีการติดต่อแลกเปลี่ยนกับชุมชนอื่นๆ ซึ่งอาจจะผู้คนที่มาจากชุมชนที่ตั้งอยู่ในดินแดนไกลโพ้นทะเล ต่อมาในช่วงวัฒนธรรมทวารวดีพบว่าการสร้างเมืองที่มีคูน้ำคันดินล้อมรอบ โดยแบ่งจากลักษณะทางกายภาพของผังเมืองออกได้เป็น ๒ พื้นที่ ได้แก่ เมืองใน ลักษณะเป็นเมืองที่มีแผนผังเป็นรูปวงกลม ซึ่งจากข้อมูลหลักฐานทางโบราณคดีบ่งชี้ว่าการตั้งถิ่นฐานในระยะแรกสุดของเมืองใน พบว่าการก่อสร้างศาสนสถาน (โบราณสถานเขาค้างใน) และพบโบราณวัตถุที่ทำขึ้นเนื่องในพุทธศาสนาแบบเถรวาท เช่นเดียวกับที่พบตามแหล่งโบราณคดีในวัฒนธรรมทวารวดี กำหนดอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๙-๑๑...ต่อมาในราวพุทธศตวรรษ ๑๓-๑๔ มีการขยายพื้นที่เชื่อมต่อไปยังบริเวณพื้นที่ “เมืองนอก” ซึ่งมีลักษณะเป็นเมืองที่มีคูน้ำคันดินล้อมรอบ แผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเมืองใน ส่วนพื้นที่นอกเมืองโบราณศรีเทพ ทางทิศเหนือ พบว่าการสร้างศาสนสถานขนาดใหญ่เนื่องในพุทธศาสนา ได้แก่ โบราณสถานเขาค้างนอก และในช่วงเวลาคาบเกี่ยวกับระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๓ ก็ได้ปรากฏร่องรอยหลักฐานของโบราณวัตถุที่สร้างขึ้นเนื่องในศาสนาฮินดู ลัทธิไวษณพนิกาย และลัทธิการบูชาพระสุริยเทพ...และต่อมาในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๕ ได้พบหลักฐานทางโบราณคดีที่แสดงให้เห็นถึงคติความเชื่อการนับถือพุทธศาสนาแบบมหายานว่ามีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ในบริเวณพื้นที่ภายในเมืองและทางด้านนอก

เมืองโบราณศรีเทพ...ต่อมาในราวปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๕ วัฒนธรรมเขมรที่มีการนับคตินิยมเชื่อทางศาสนาฮินดู ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพก่อนที่เมืองโบราณศรีเทพจะลดความสำคัญจนเสื่อมสลายลง ซึ่งการที่เมืองโบราณศรีเทพมีความเจริญรุ่งเรืองและมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาราว ๘๐๐ปี คงมาจากพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เพียงพอต่อการทำการเกษตรกรรมและตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ถูกน้ำท่วม

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

กรมศิลปากรสามารถนำไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคุณค่าความสำคัญของเมืองโบราณศรีเทพ ซึ่งเป็นแหล่งมรดกวัฒนธรรมสำคัญของชาติต่อสาธารณชนและผู้สนใจ และสามารถใช้เป็นช่องทางในการช่วยกระตุ้นให้ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป

กรมศิลปากรสามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบในการอธิบายให้เห็นถึงคุณค่าความสำคัญของแหล่งมรดกวัฒนธรรม “เมืองโบราณศรีเทพ” เพื่อขอรับการพิจารณาประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกต่อไป

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

๑. โบราณวัตถุที่พบจากเมืองโบราณศรีเทพถูกเก็บรักษาอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ, พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร, พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ รามคำแหง, พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์, รวมทั้งพิพิธภัณฑสถานที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศ จึงทำให้เป็นขั้นตอนที่ยากสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบโบราณวัตถุ

๒. การใช้ทักษะภาษาอังกฤษในการนำเสนอบทความ ต้องใช้ศัพท์เฉพาะทางวิชาการโบราณคดีให้เกิดความกระชับ ชัดเจน ครบคลุมประเด็น ถูกต้องตรงตามข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์และเรียบเรียงไว้ก่อนที่จะนำมาแปลเป็นบทความภาษาอังกฤษ จึงต้องมีการตรวจทานแก้ไขหลายครั้งเพื่อให้สัทภาพในการสื่อสาร

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

ข้อมูลหลักฐานที่ได้จากผลการดำเนินงานทางโบราณคดี ผลการกำหนดอายุทางวิทยาศาสตร์ และการวิเคราะห์ตัวอย่างโบราณวัตถุที่นำมาใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนในการอธิบายให้เห็นถึงภาพรวมลำดับพัฒนาการของเมืองยังมีไม่เพียงพอต่อการตอบคำถามในหลายประเด็น เช่น การเข้ามาตั้งถิ่นฐานในระยะแรกๆบริเวณเมืองโบราณศรีเทพของชุมชนก่อนประวัติศาสตร์มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการพัฒนาขึ้นเป็นเมืองโบราณในวัฒนธรรมทวารวดีหรือไม่ ความหลากหลายของคตินิยมเชื่อทางศาสนาที่พบอยู่ร่วมสมัยเดียวกันบริเวณเมืองโบราณศรีเทพสาเหตุของการถูกลดความสำคัญและความเสื่อมสลายของเมือง เป็นต้น ซึ่งจะต้องดำเนินการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการทางโบราณคดีเพิ่มเติมต่อไปในอนาคต

๙. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าตามหลักวิชาการโบราณคดีอย่างต่อเนื่องในลักษณะของการขุดค้นแบบเต็มพื้นที่ทั้งในบริเวณพื้นที่ที่เรียกว่า “เมืองใน” และ “เมืองนอก” ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเมืองใน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานทางโบราณคดีเพิ่มเติมทั้งในเชิงปริมาณและเชิงพื้นที่ โดยกระบวนการศึกษาทางวิชาการโบราณคดีและศาสตร์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น การกำหนดอายุด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จะช่วยทำให้ทราบถึงกิจกรรมของมนุษย์ในอดีตบริเวณเมืองโบราณศรีเทพ การใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณต่างๆ รวมถึงการอธิบายถึงภาพรวมของพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมของเมืองได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

(๑)เอกสารประกอบการบรรยาย โครงการสัมมนาระหว่างประเทศ International Symposium : Ancient Maritime Cross-cultural Exchanges of Asia ในวันพฤหัสบดีที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมไดมอนด์พลาซ่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี

(๒) ได้รับการตีพิมพ์เป็นบทความในหนังสือ "Ancient Maritime Cross-cultural Exchange : Archaeological Research in Thailand" เอกสารประกอบ โครงการสัมมนาระหว่างประเทศ International Symposium : Ancient Maritime Cross-cultural Exchanges of Asia ในวันพฤหัสบดีที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมไดมอนด์พลาซ่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๒๘๓-๔๓๔-๗)

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)

(.....นางสุรียา สุตสวาท.....)

ผู้ขอประเมินบุคคล

ขอรับรองว่าสัดส่วนและบทบาทการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)

(.....นายเดชา สุตสวาท.....)

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ)

(.....นางนงคราญ สุขสม.....)

ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวก็ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้

แบบการเสนอข้อเสนอแนวความคิดการปรับปรุงหรือพัฒนางาน
(ระดับชำนาญการพิเศษ)

๑. เรื่อง การเพิ่มสมรรถนะและทักษะการปฏิบัติงานทางโบราณคดีและการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องให้กับ
นักโบราณคดี สังกัดกรมศิลปากร

๒. หลักการและเหตุผล

งานโบราณคดีเป็นภารกิจสำคัญหนึ่งของกรมศิลปากรในการจ้การรักษา คุณค่าเอกลักษณ์ และสืบทอดมรดกทางศิลปวัฒนธรรมเผยแพร่สู่ประชาชน โดยใช้องค์ความรู้ที่ได้มาจากกระบวนการศึกษาทางด้านโบราณคดี ตั้งแต่การรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการการขุดค้น การขุดแต่งทางโบราณคดี การวิเคราะห์ ตลอดจนถึงการแปลความหลักฐานทางโบราณคดีและหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่ออธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ในอดีตขึ้นมาไปสู่การเข้าใจสังคมและวัฒนธรรม... ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยทางโบราณคดี นอกจากจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาความรู้และความก้าวหน้าทางวิชาการแล้ว ยังมีประโยชน์ต่อชุมชนสังคมประเทศชาติโดยรวม สามารถนำไปสร้างค่านิยมปลูกจิตสำนึกให้ตระหนักถึงความสำคัญและเกิดความรักและหวงแหนในการจะจ้การไว้ซึ่งมรดกศิลปวัฒนธรรมชาติ ตลอดจนสามารถนำมาเป็นบทเรียนที่สำคัญต่อการเรียนรู้และการทำความเข้าใจเรื่องอัตลักษณ์ของชุมชน ท้องถิ่นดินแดนต่างๆที่ประกอบกันเป็นสังคมเมือง สังคมประเทศชาติ และสังคมโลกในปัจจุบัน...งานทางโบราณคดีจึงมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการสนับสนุนภารกิจทางด้านการศึกษา ดูแลให้คำปรึกษา และสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมศิลปากรให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ตลอดจนส่งเสริมและบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อการปกป้องคุ้มครอง ดูแลรักษา อนุรักษ์และพัฒนา มรดกทางศิลปวัฒนธรรม ท่ามกลางกระแสของการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วในปัจจุบันทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ทำให้ทุกภาคส่วนของสังคมต้องปรับตัวและทิศทางการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกระแสความเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมในปัจจุบัน โดยอาศัยปัจจัยสนับสนุนทางด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการพัฒนาฐานข้อมูลและองค์ความรู้ต่างๆ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้รวดเร็วและกว้างขวาง รวมถึงการนำศึกษาค้นคว้าวิจัยและองค์ความรู้ทางด้านโบราณคดีไปประยุกต์ใช้เพื่อการปกป้องคุ้มครอง รักษาและสืบทอดมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในบริบททางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม

ดังนั้นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามภารกิจของหน่วยงานในข้างต้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดการความรู้หรือองค์ความรู้ทางด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน การปรับกลวิธีและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบัน ด้วยการเพิ่มสมรรถนะและทักษะการปฏิบัติงานทางโบราณคดีและการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องให้กับผู้ปฏิบัติงานโบราณคดี เพื่อเป็นเสริมสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานทางวิชาการและงานราชการที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามหลักวิชาการทางโบราณคดี ตามหลักกฎหมายและระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้อง...เกิดความถูกต้อง ชัดเจนรวดเร็ว และลดผลกระทบหรือลดความเสี่ยงจากปัญหาต่างๆจากการปฏิบัติงาน...ซึ่งในการจะทำให้เกิดความรู้ความ

เข้าใจเกี่ยวกับองค์ความรู้ทางโบราณคดี องค์ความรู้ในการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน องค์ความรู้ในแนวทางปฏิบัติงานราชการ ตลอดจนกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงาน/องค์กร และเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วนของสังคม ว่าเป็นหน่วยงานที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ โบราณคดี และหน่วยงานที่มีความรู้ความชำนาญเรื่องการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งโบราณคดีและโบราณสถาน ของชาติ รวมถึงสามารถนำความรู้ทางด้านเทคโนโลยีในปัจจุบันซึ่งมีความก้าวหน้าและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านกระบวนการและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัย เช่น วิธีการกำหนดอายุทางวิทยาศาสตร์ การวิเคราะห์โบราณวัตถุด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์...และการนำความรู้จากผลการพัฒนาเครื่องมือหรืออุปกรณ์ ทางเทคโนโลยีในปัจจุบันทางด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น การสำรวจพื้นที่ทางอากาศของแหล่งโบราณคดีหรือ โบราณสถานโดยการใช้อากาศยานไร้คนขับ (Drone) การสำรวจสภาพภูมิประเทศของแหล่งโบราณคดีและ โบราณสถาน โดยการใช้เทคโนโลยีเลเซอร์สแกนพื้นที่ (LIDAR) เป็นต้น มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานวิจัยและ พัฒนาองค์ความรู้ทางโบราณคดี เพื่อช่วยสนับสนุนในการจัดการรวบรวมข้อมูล การจัดการความรู้ พัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้ รวมถึงการเพิ่มช่องทางในการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลและสร้างการรับรู้ทางวิชาการ ส่งเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนให้ตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของการอนุรักษ์และพัฒนามรดกทางศิลปวัฒนธรรม ของชาติ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นทุนทางปัญญาหรือทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและ พัฒนาประเทศต่อไป

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

การเพิ่มสมรรถนะและทักษะในการปฏิบัติงานทางโบราณคดีและการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องให้กับ ผู้ปฏิบัติงานโบราณคดี ให้มีความรู้ทางด้านโบราณคดี งานการปกป้อง คุ้มครอง ดูแลรักษา อนุรักษ์และพัฒนา โบราณสถานและมรดกทางศิลปวัฒนธรรม งานให้คำปรึกษา ส่งเสริม และสนับสนุนเครือข่ายในการดูแลรักษามรดก ทางศิลปวัฒนธรรม สามารถปฏิบัติงานบนพื้นฐานของการมีองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ความรู้ตามหลักวิชาการโบราณคดี ความรู้ในหลักวิชาการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งโบราณคดีและโบราณสถาน และ ความรู้ในหลักกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามภารกิจของหน่วยงาน ภายในกรมศิลปากร ซึ่งในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับภารกิจของกลุ่มวิจัยและพัฒนาทางโบราณคดี กองโบราณคดี กรมศิลปากร ขอนำเสนอแนวความคิดการปรับปรุงและพัฒนางานไว้ ดังนี้

๑. จัดทำ “โครงการจัดการความรู้ทางโบราณคดี” เกี่ยวกับพัฒนาทางสังคมวัฒนธรรมยุค-สมัยต่างๆ จากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบในประเทศไทย เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพความรู้ทางโบราณคดีที่ ผ่านมาโดยการรวบรวมข้อมูลความรู้จากเอกสาร รายงาน บทความและหนังสือทางวิชาการ รวมทั้งข้อมูลจากการ สัมภาษณ์นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับประสบการณ์การทำงานในโครงการศึกษาวิจัยทาง โบราณคดีตามภูมิภาคต่างๆของประเทศไทย เพื่อนำความรู้ที่ได้มาจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลสำหรับการปฏิบัติงาน และ การศึกษาค้นคว้าวิจัยทางโบราณคดี ด้วยระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ณ ปัจจุบัน โดยแบ่ง เขตชั้นข้อมูลในระดับต่างๆสำหรับใช้ภายในหน่วยงาน/องค์กร และสำหรับการเผยแพร่ให้บริการแก่ประชาชน

๑. ส่งเสริมให้มีการทำโครงการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ทางโบราณคดียุค-สมัยต่างๆในประเทศไทย โดยกลุ่มวิจัยและพัฒนาทางโบราณคดี กองโบราณคดี ร่วมกับกลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ ๑-๑๒ เพื่อทำการวิจัยเชิงลึกในระดับพื้นที่และขยายผลไปยังในระดับภูมิภาค เพื่อสร้างองค์ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับพัฒนาทางสังคม และวัฒนธรรมในยุค-สมัยต่างๆในทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ของประเทศไทย และเชื่อมโยงกับองค์ความรู้ทางโบราณคดีในบริบทของสังคมโลกต่อไป อีกทั้งยังเป็นการสร้างและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานในการปฏิบัติงานทางวิชาการโบราณคดีของประเทศไทยให้อยู่ในระดับสากล

๒. จัดโครงการอบรมเทคนิคการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการโบราณคดี เช่น การอบรมเรื่องการวิเคราะห์โบราณวัตถุและนิเวศน์วัตถุที่พบจากแหล่งโบราณคดีในประเทศไทย การอบรม เรื่อง การวิเคราะห์ภาพขณะดินเผาที่พบจากแหล่งเตาภายในประเทศ (เช่น แหล่งเตาแม่น้ำน้อย แหล่งเตาน้ำบางปูน แหล่งเตาสุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย แหล่งเตาล้านนา) การวิเคราะห์ภาพขณะดินเผาจากแหล่งเตาภายนอกประเทศ (เช่น เครื่องถ้วยจีน เครื่องถ้วยเวียดนาม เป็นต้น) การเก็บหลักฐานและการวิเคราะห์กระดูกมนุษย์ กระดูกสัตว์ การอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการนำเสนอผลงานทางวิชาการ (เช่น การบรรยายทางวิชาการ การเขียนบทความเผยแพร่ทางวิชาการเป็นภาษาอังกฤษ) การอบรมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยปัจจุบันในงานโบราณคดี เช่น การสำรวจพื้นที่ทางอากาศของแหล่งโบราณคดีหรือโบราณสถานโดยการใช้อากาศยานไร้คนขับ (Drone) การสำรวจสภาพภูมิประเทศของแหล่งโบราณคดีและโบราณสถาน โดยการใช้เทคโนโลยีเลเซอร์สแกนพื้นที่ (LiDAR) เป็นต้น

๓. การปรับปรุงคู่มือที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทางวิชาการโบราณคดี คู่มือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน การจัดการโครงการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบราชการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานปกป้องคุ้มครอง ดูแลรักษา อนุรักษ์และพัฒนามรดกทางศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถนำไปใช้สนับสนุนในการปฏิบัติงานของกรมศิลปากรและให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ รวมทั้งทบทวนวิธีการจัดอบรมให้ความรู้โครงการเครือข่ายในการดูแลมรดกศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับข้อกฎหมายและระเบียบการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายที่ดิน กฎหมายที่ราชพัสดุ และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมในสังคมโลกปัจจุบัน

๔. เผยแพร่ความรู้ทางโบราณคดีเกี่ยวกับลำดับพัฒนาการทางสังคมวัฒนธรรมในดินแดนประเทศไทย และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งโบราณคดีและโบราณสถานยุค-สมัยต่างๆ โดยการจัดการข้อมูลความรู้ในลักษณะที่เป็นองค์รวมหรือความรู้เฉพาะเรื่อง ซึ่งได้มาจากการรวบรวมและพัฒนาฐานข้อมูลทางโบราณคดีที่ถูกต้องชัดเจน และสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้สะดวก และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในอนาคต อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางด้านการบริหารจัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรมแก่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน รวมทั้งเป็นการเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการแก่นักวิชาการ ประชาชน นักเรียน นักศึกษา ผู้สนใจทั่วไป ในรูปแบบของการแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศผ่านช่องทางสื่อต่างๆที่เหมาะสมตามความสนใจและความหลากหลายของกลุ่มเป้าหมาย เช่น การจัดทำรายงานทางวิชาการ การเขียนจดหมายข่าว การจัดนิทรรศการ การจัดพิมพ์หนังสือหรือบทความทางวิชาการ การประชุมกลุ่มภายในหน่วยงาน การจัดบรรยายทางวิชาการ การเสวนาทางวิชาการ การจัดประชุมทางวิชาการทางไกล โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการนำเสนอ

ข้อมูลผ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (electronic book) เว็บเพจ (webpage) หรือเว็บไซต์ (website) ของหน่วยงาน โดยผ่านเครือข่ายที่ให้บริการส่งคมออนไลน์ แอปพลิเคชัน (application) บนโทรศัพท์มือถือ เช่น Facebook, YouTube, Zoom เป็นต้น ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางในการสื่อสารและเปิดโอกาสให้ผู้สนใจทราบถึงข้อมูลและข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับงานโบราณคดี ความรู้หรือข้อมูลใหม่ทางโบราณคดีหรือข้อมูลใหม่ที่ได้จากผลการวิจัยและพัฒนางานโบราณคดี ข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานในพื้นที่ต่างๆ และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการสร้างสรรค์ต่อยอดเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าทั้งในด้านการพัฒนาทางวิชาการ การบริหารจัดการ มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของหน่วยงาน รวมทั้งแลกเปลี่ยนแบ่งปันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถนำความรู้ไปต่อยอดในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางมรดกศิลปวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนและเหมาะสม เช่น นำไปต่อยอดความรู้ในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวแหล่งมรดกวัฒนธรรม ประสานเชื่อมโยงกับฐานเศรษฐกิจและวิถีชีวิตชุมชน ในลักษณะของการบริหารจัดการโดยชุมชนท้องถิ่นภายใต้คำแนะนำจากองค์กรภาครัฐ นำทุนทางวัฒนธรรมมาพัฒนาต่อยอดเป็นสินค้า การสร้างผลิตภัณฑ์ของชุมชน ตลอดจนการให้บริการซึ่งเป็นการเสริมสร้างให้เกิดรายได้แก่ประชาชนในชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นๆ

๕. สร้างเครือข่ายและส่งเสริมความร่วมมือทางด้านวิชาการ ระหว่างนักวิชาการจากมหาวิทยาลัย

หน่วยงานหรือองค์กรทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยการจัดโครงการสัมมนาหรือโครงการบรรยายทางวิชาการ ในระดับประเทศและในระดับนานาชาติ เช่น ระหว่างกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการโบราณคดี เทคนิคการปฏิบัติงาน กรอบแนวคิดและระเบียบวิธีวิจัย การศึกษาฐาน ตลอดจนการร่วมดำเนินโครงการวิจัย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในองค์ความรู้เรื่องภาพรวมของพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมของดินแดนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. มีการจัดการความรู้ โดยกระบวนการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ทางโบราณคดี ด้วยระบบคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีที่ทันสมัยในลักษณะของฐานข้อมูล (Database) และสื่อประสม (Multimedia) เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ สามารถเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการโบราณคดี แนวทางอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน และหลักการบริหารจัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ผ่านสื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับการใช้งานสำหรับนักวิชาการ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ประชาชน นักเรียนนักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป

๒. มีการดำเนินโครงการศึกษาวิจัยทางด้านโบราณคดีและศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการประยุกต์ใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อสร้างข้อมูลองค์ความรู้เพิ่มเติม และขยายมุมมองในแนวคิดและระเบียบวิธีการศึกษาวิจัยทางโบราณคดีในประเทศไทย

๓. สามารถเพิ่มสมรรถนะและทักษะในการปฏิบัติงานทางโบราณคดีและการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องให้กับผู้ปฏิบัติงานโบราณคดี ให้มีความรู้ทางด้านโบราณคดี งานการปกป้อง คุ้มครอง ดูแลรักษา อนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานและมรดกทางศิลปวัฒนธรรม งานให้คำปรึกษา ส่งเสริม และสนับสนุนเครือข่ายในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม ตามหลักวิชาการทางโบราณคดี กฎหมายและระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้อง

๔.สามารถเพิ่มศักยภาพยกระดับการปฏิบัติงานทางวิชาการให้มีมาตรฐานทางวิชาการระดับสูง ผลงานได้รับการยอมรับในสังคมภายนอก และแวดวงวิชาการโบราณคดีทั้งในระดับชาติและระดับสากล

๕.สามารถนำไปสร้างค่านิยม ปลูกจิตสำนึกให้ตระหนักรู้ถึงความสำคัญ เกิดความรักและหวงแหนมรดก ศิลปวัฒนธรรมชาติ ตลอดจนสามารถนำมาเป็นบทเรียนที่สำคัญต่อการเรียนรู้และการทำความเข้าใจเรื่องอัตลักษณ์ ของชุมชน ท้องถิ่น ที่ประกอบกันเป็นสิ่งคมเมือง สิ่งคมประเทศชาติ และสิ่งคมโลกในปัจจุบัน และนำองค์ความรู้ที่ได้มาต่อยอดความรู้ เป็นทุนทางวัฒนธรรมสำหรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้ สินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือการบริการ เพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของแหล่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑.จำนวนองค์ความรู้ทางโบราณคดีที่ได้รับการรวบรวมจัดเก็บลงในฐานข้อมูลของหน่วยงาน และที่ได้เผยแพร่ผ่านสื่อและช่องทางต่างๆตามความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการสืบค้นข้อมูลของกลุ่ม ผู้สนใจ

๒.จำนวนโครงการศึกษาวิจัยทางโบราณคดี มีมาตรฐานทางวิชาการและได้รับการยอมรับจากนักวิชาการ และผู้สนใจ

๓.จำนวนหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อประสม (Multimedia) ที่นำเสนอข้อมูลองค์ความรู้ ที่ได้รับการ อนุมัติจากกรมศิลปากรให้สามารถตีพิมพ์ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อและช่องทางต่างๆ

๔.จำนวนครั้งของการจัดโครงการเผยแพร่ความรู้ผ่านการจัดบรรยายทางวิชาการ การเสวนาทางวิชาการ การจัดประชุมทางวิชาการผ่านช่องทางเครือข่ายที่ให้บริการสังคมออนไลน์ แอปพลิเคชัน (application) บน โทรศัพท์มือถือ เช่น Facebook, You Tube, Zoom เป็นต้น

๕.จำนวนผู้สนใจที่สืบค้นข้อมูลเรื่องโบราณคดี ผ่านสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๖.ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการข้อมูลองค์ความรู้ทางโบราณคดี และมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ผ่านสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(ลงชื่อ)

(.....นางสุรียา สุตสวาท.....)

ผู้ขอประเมินบุคคล

(วันที่) / กุมภาพันธ์ / ๒๕๖๖..